

2023

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ABD

BESTAMİ TUNÇ YÜKSEK LİSANS TEZİ

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİMDE ve SOSYAL HAYATTA SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLENMELERİ
BİLİM DALI

**EĞİTİM SENDİKALARI YÖNETİCİLERİNİN GEÇİCİ
KORUMA STATÜSÜNDEKİ SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN
EĞİTİM ÖĞRETİMLERİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BESTAMİ TUNÇ

**GAZİANTEP
MART 2023**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**EĞİTİM SENDİKALARI YÖNETİCİLERİNİN GEÇİCİ
KORUMA STATÜSÜNDEKİ SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN
EĞİTİM ÖĞRETİMLERİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BESTAMİ TUNÇ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Yavuz SAKA

GAZİANTEP
MART 2023

TEZ ONAY SAYFASI**Öğrencinin Adı ve Soyadı:** Bestami TUNÇ**Üniversite:** Gaziantep Üniversitesi**Enstitü:** Eğitim Bilimleri Enstitüsü**Ana Bilim Dalı ve Bilim Dalı:** Eğitim Bilimleri / Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri**Tezin Başlığı:** Eğitim Sendikaları Yöneticilerinin Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Öğretimleri Konusundaki Görüşleri: Gaziantep Örneği**Tezin Savunma Tarihi:** 31.03.2023

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. Mahmut KALMAN
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Yavuz SAKA
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzası

Prof. Dr. Yavuz SAKA

Doç. Dr. Veli BATDI (Jüri Başkanı)

Doç. Dr. Tarık TALAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Ahmet İhsan Kaya
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu kabul ederim. Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu onayladığımı beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Bestami TUNÇ
Öğrenci Numarası:212628111001
Tezin Savunma Tarihi:31.03.2023

ÖZET

EĞİTİM SENDİKALARI YÖNETİCİLERİNİN GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDEKİ SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ÖĞRETİMLERİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ: GAZİANTEP ÖRNEĞİ

TUNÇ, Bestami

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Yavuz SAKA

Mart-2023, 64 sayfa

Ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerinin en önemli aktörü eğitim camiasıdır. Eğitim sendikaları eğitimcilerden oluşan ve eğitimcilerin temsilcileri konumundaki sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu çalışma ile eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerine dair bakışlarını ele almak ve sendikaların görüşlerinin varsa farklılıklarını ve benzerliklerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Birer sivil toplum kuruluşu olarak toplumun öncüleri ve şekillendiricileri sayılabilecek eğitim sendikaları temsil ettikleri üye potansiyeliyle eğitim camiasında hatta ülke genelinde önemli bir güç pozisyonundadırlar. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden çoklu durum deseni yürütülmüştür. Örneklem olarak seçilmiş olan ve mevcut eğitim çalışanlarının %66'sını bünyesinde kayıtlı üye olarak barındıran dört büyük sendika Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen ve Eğitim İş sendikaları yalnız eğitimle ilgili değil ülke genelindeki birçok konuda da politika üretebilmektedirler. Çalışma grubu örneklem seçimi, sendikaların Türkiye'deki tüm illerde etkin varlığı dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen ve Eğitim İş sendikaları örneklem olarak belirlenmiştir. Veriler %17 oranıyla Suriyelilerin en yoğun olduğu ikinci il olan Gaziantep ilindeki sendika yöneticileri ile görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış sorular yordamıyla yapılan görüşmelerde elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sendikaların aynı sorulara aynı cevaplar verdikleri gibi farklı cevaplar da verdikleri ortaya çıkmıştır. Sendikacılık yaklaşımları birbirine yakın görünen sendikaların farklı fikirlerinin olduğu, sendikacılık yaklaşımları örtüşmeyen sendikaların ise benzer fikirlerde olabildikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Geçici Koruma, Suriyeli, Eğitim, Sendika

ABSTRACT

OPINIONS OF EDUCATION UNION MANAGERS ON EDUCATIONAL EDUCATION OF SYRIAN STUDENTS IN TEMPORARY PROTECTION STATUS: THE CASE OF GAZIANTEP

TUNÇ, Bestami

MA Thesis

Educational Sciences Department

Civil Society Organizations in Education and Social Life Program

Supervisor: Prof. Dr. Yavuz SAKA

March-2023,64 pages

The education community is the most important actor in the education and training activities of Syrian students under temporary protection status who escaped from the civil war in their country and took refuge in Turkey. Education unions are non-governmental organizations consisting of educators and representing educators. With this study, it is aimed to discuss the views of the education unions on the educational activities of Syrian students under temporary protection status and to reveal the differences and similarities of the views of the unions, if any. Education Unions, which can be regarded as the pioneers and even shapers of the society as non-governmental organizations, are in an important position of power in the education community and even throughout the country in terms of the member potential they represent. This research was carried out in the phenomenology design, which is one of the qualitative research designs. The four big unions, Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen and Eğitim İş unions, selected as the sample and of which 66% of the current education workers are registered members, can produce policies in other fields besides education. The sample selection of the working group was determined by taking into account the active presence of trade unions in all provinces throughout Turkey. Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen and Eğitim İş unions were determined as samples. In this study, which was conducted with the union managers in Gaziantep, where Syrians are dense with 17%, data were collected by interview technique. As a result of the research, it was revealed that the unions gave both the same answers and different answers to the same questions. It has been revealed that unions whose approaches to unionism seem close to each other have different ideas, and that unions whose approaches to unionism do not overlap may have similar ideas.

Keywords: Temporary Protection, Syrian, Education, Union

ÖNSÖZ

Bir umut düşüncesiyle Suriye iç savaşından, öz topraklarından kadın, çocuk demeden ve aslında onları neyin beklediğinden habersiz, sadece hayatta kalmak için yollara düşen bir milletin çocukları: Suriyeli çocuklar... Bir zamanlar çadır kentlerde sonra sokaklarda, parklarda, şimdilerde şehirlerimizde kapı komşularımız olarak, bazen iş arkadaşlarımız, bazen eşimiz, yoldaşımız. Bir esnaf olarak müşterimiz velinimetimiz, bir eğitimci olarak öğrencimiz canımız, geleceğimiz. Her çocuk bir gelecek diyoruz ya Suriyeli çocuklar da artık bizim için bir gelecek. Eğitim sendikaları sessiz çoğunluğun yetkili özgür sesidir bu ülkede. Her birimiz ve her bir sivil toplum örgütü Suriyeli çocukların eğitimi üzerine eleştirel bir söylem sahibi olmalı ya da bu konuda bir proje ortaya koyarak geleceğe ışık tutabilmelidir. Fikirleriyle araştırmamıza ışık tutan Sendika yöneticisi katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz.

Başından beri doğru ve güzel bir konu olduğuna inanarak çalışmamızı birlikte yürüttüğümüz, her konuda sınırsız yardımını ve desteğini gördüğüm tez danışmanım değerli hocam Prof. Dr. Yavuz SAKA'YA yürekten şükranlarımı sunuyorum. Tecrübelerinden, ilimlerinden yararlandığım tüm hocalarıma ayrıca jüri üyesi Doç. Dr. Veli BATDI ve Doç. Dr. Tarık TALAN hocalarıma katkılarından dolayı minnettarlığımı ifade ediyorum. Her zaman olduğu gibi yüksek lisans eğitimimin başlangıcından mezuniyetime kadar benden daha fazla umutlu ve sabırlı, en gerçek ve en gelecek destekçim, kıymetli eşim Nermin'e canı gönülden teşekkürlerimi sunuyorum.

Mart 2023
Bestami TUNÇ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	iii
TÜRKÇE ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x
EKLER.....	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	5
1.1.2. Alt problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	7
1.4. Sayıtlılar	7
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Tanımlar	8

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTARETÜR

2.1. Göç ile İlgili Kavramlar	9
2.1.1. Göçmen	9
2.1.2. Sığınmacı	10
2.1.3. Mülteci	10
2.1.4. Geçici Koruma	10
2.1.5. Türkiye’de Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler	11
2.1.6. Türkiye’de Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeli öğrenciler	12
2.2. Sivil Toplum Kuruluşları ile ilgili kavramlar	15
2.2.1. Sivil Toplum Kuruluşu (STK)	15
2.2.2. Sendika.....	16
2.2.3. Eğitim Sendikacılığı.....	16
2.3. Konu ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Araştırmalar ve Genel Değerlendirme	17
2.3.1. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerle İlgili Araştırmalar.	17
2.3.2. Eğitim Sendikaları İle İlgili Araştırmalar	20
2.3.3. İlgili Araştırmalara İlişkin Değerlendirme.....	23

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	25
3.2.Çalışma Grubu	25
3.3. Veri Toplama Araçları	27
3.4. Veri Analizi	28

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Farklı Eğitim Sendikalarının Kendi Felsefelerine Göre Gaziantep İlinin Eğitimi ile İlgili Görüşleri	30
4.1.1. Sendikaların Temel Felsefeleri	30
4.1.2.Sendikaların Gaziantep'in Eğitim Öğretim Durumu İle İlgili Değerlendirmeleri	32
4.1.3. Sendikalara göre Gaziantep'in Eğitim Öğretim Öncelikleri	33
4.2. Sendikaların Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Eğitimi Konusundaki Görüşleri.....	34
4.3. Eğitim Sendikalarının, Diğer Eğitim Sendikalarının Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Eğitimleri ile İlgili Benzer ve Farklı Görüşleri Hakkındaki Değerlendirmeleri.	36
4.3.1.Suriyeli Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullardan Alınarak Farklı Okullara Taşınması, Seyreltme Uygulaması Üzerine Farklılaşan Görüşler	36
4.3.2. Suriyeli Öğrencilerin Eğitimlerinde Anadilde Eğitim Ve Anadilin Unutturulmaması Yaklaşımı Üzerine Farklılaşan Görüşler.....	39
4.3.3. Eğitim Sendikalarının Kalabalık Sınıflar, Suriyeli Öğrencilerin Varlığı Gibi Ortak Problemler Tespit Etmelerinin Ve Sendikaların Benzeşen Fikirlerinin Olmasını Değerlendirmesi	41

BÖLÜM V

TARTIŞMA

TARTIŞMA	44
----------------	----

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	49
6.2. Öneriler	51

KAYNAKÇA.....	53
GÖRÜŞME SORULARI	58
ETİK KURUL ONAYI.....	60
KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	61
ÖZGEÇMİŞ	62
VITAE.....	62

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Çalışanları Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmetleri Sendikaları 2022	26
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1. 13.10.2022 Tarihi İtibariyle Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin İlk On İle Göre Dağılımı	11
ŞEKİL 2. Yıllara Göre Ülkemizde Eğitime Erişimi Sağlanan Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Öğrenci Sayıları.....	12
ŞEKİL 3. Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Kademelerine Göre Okullaşma Oranları	13
ŞEKİL 4. Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Öğrencilerin Yoğun Olduğu İller.....	14
ŞEKİL 5. Geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrenciler için yürütülen projeler	15

KISALTMALAR

EBS: Eğitim Bir Sen

TES: Türk Eğitim Sen

ES: Eğitim Sen

Eİ: Eğitim İş

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

STÖ: Sivil Toplum Örgütü

TDK: Türk Dil Kurumu

BMMYK: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

IOM: Uluslararası Göç Örgütü

EKLER

EK 1. Görüşme Soruları.....	58
EK.2. Etik Kurul Onayı.....	60
EK 3. Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	61

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sınırlılıkları, sayıtları ve tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaş sırasında milyonlarca insan güvenlik sebebiyle ülkelerini bırakıp başta komşu ülkeler olmak üzere başka ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti coğrafi ve tarihi yakınlıktan gelen bir dostluk ile böylesine zor bir durumda kalan sınır komşusu Suriye halkına kapılarını açarak insani ve vicdani katkı adına üzerine düşeni yapmaya çalışmıştır. Bu doğrultuda Türkiye uyguladığı “açık kapı politikası” ile sınırdan giriş yapan her Suriyeliye “geçici koruma statüsü” vermektedir (Kap, 2014, s. 30).

Geçici koruma, yaygın şiddet veya çatışma ortamlarından kitlesel olarak kaçıp gelen kişilere öncesinde bireysel statü belirleme işlemine tabi tutulmaksızın devlet tarafından geçici koruma sağlama konusunda geliştirilen düzenlemedir (IOM, 2009). Türkiye gerek komşu ülke olmak gerekse uygulanan insancıl politikalar çerçevesinde topraklarına en çok Suriyeli kabul eden ülke olmuştur. 13.10.2022 tarihi resmî kayıtlarına göre Türkiye’de toplam 3.629.762 Suriyeli geçici koruma kapsamında insan bulunmaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022).

İstatistiksel verilere göre ülkemizde geçici koruma statüsünde yaşayan nüfusun önemli bir bölümü eğitim çağındadır. Mevcut eğitim sistemi içerisinde eğitim almaları planlanan bu öğrenci kitlesi için sunulacak eğitimin etkinliği incelenmiştir. Ayrıca, bu öğrencilerin eğitim sistemine oluşturdıkları etkilerin araştırılmasına yönelik çeşitli çalışmaların yapıldığı gözlemlenmektedir (Özdemir ve Aypay, 2022; Saklan ve Karakütük, 2022). “Türkiye’de Kalkınmaya Duyarlı Göç Yönetimi Politikalarının Uygulanmasına Destek (SUMMIT)” projesi kapsamında İsviçre Hükümeti tarafından finanse edilmiş olan ve 2020 yılında hazırlanan “Suriyeli Yatırımcıların Gaziantep Ekonomisine Etkileri Analiz Raporu” isimli çalışmada Gaziantep ilinde temel eğitim ve orta öğretimde okullaşma oranı %60 olarak açıklanmıştır (SUMMIT, 2020).

Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi (22 Ekim 2020) Türkiye’de Mart 2020’de başlayıp yaygınlaşan Covid-19 salgınıyla birlikte Suriyeli öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilenmelerine binaen 22 Ekim 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi ile ilkokul üçüncü sınıftan ortaöğretim onikinci sınıfa kadar uyum sınıfları açılabilir. Ayrıca Türkçe dil problemi yaşayan yabancıların halk eğitim merkezleri aracılığıyla e-yaygın sistemi üzerinden açılan “Yabancılar Türkçe Öğretimi” kursuna katılmalarına fırsat sağlamıştır. Aynı genelgede salgın dönemlerinde uyum sınıflarında uzaktan eğitim yapılabileceği de ifade edilmiştir. Ayrıca “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES)” adıyla geçici koruma kapsamındaki çocukların Türkiye’deki eğitime erişimlerine katkıda bulunmak amacıyla MEB tarafından yürütülen bir eğitim projesi de bulunmaktadır. PIKTES projesinin bütçesinin tamamı Avrupa Birliği tarafından “Türkiye’deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT)” anlaşması kapsamında doğrudan hibe yöntemiyle karşılanmaktadır. Bu proje 03.10.2016 tarihinde başlamış olup 26 ilimizde sürdürülmektedir (PIKTES, 2022).

Öte yandan Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durumlarda Eğitim Daire Başkanlığı geçici koruma kapsamında ülkemizde bulunan yabancıların eğitim hizmetlerinden yararlanmaları yönünde çalışmalar yapmaktadır. Öte yandan 1. sınıfa başlayan Suriyeli öğrenci sayısı 101.096 iken bu sayı ilerleyen sınıf seviyelerinde kademeli olarak azalmakta olup ortaöğretimin son sınıfında 8.525 Suriyeli öğrenci olduğu belirlenmiştir. Bu sayılar yaklaşık %91,57’lik öğrenci kaybına işaret etmektedir. Temel eğitim ve orta öğretim kurumlarında üst sınıflara doğru öğrenci sayısının düştüğü

görülmektedir. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü 2021 yılı verilerine göre %34,64 oranında halen okullaşamamış geçici koruma statüsünde Suriyeli çocuk bulunurken (MEB, 2021) bir yıl sonraki veriler incelendiğinde (MEB, 2022) okullaşamayan öğrencilerin oranının %35'e çıktığı görülmektedir. Üst sınıflara çıktıkça öğrenci sayılarının düşmesi ve bir yıl içerisinde %0,36 oranındaki öğrenci kaybı eğitimle ilgili birçok otoritenin üzerinde yoğunlaşması gereken önemli bir husus olarak değerlendirilebilir (İstatistikler için bkz. MEB, 2021; MEB, 2022).

Önemi açıkça ifade edilen tespitlerin çözümlenmesi ve daha etkili deneyimler adına mevcut uygulamaların toplumunun tüm kamu ve sivil üyelerince değerlendirilmesinin önemli olduğu varsayılmaktadır. Bu noktada bireyler, karşılaştıkları olayları iyi anlayabilmek adına, devlet dışı sosyal organizasyonlar olarak da ifade ettiğimiz sivil örgütlenmeleri dikkate almalıdır. Sivil toplum yapıları Türkiye'de sivil toplum örgütü (STÖ) ya da sivil toplum kuruluşu (STK) adlarıyla anılmaktadır (Talas, 2011). Sivil toplum örgütlenmeleri demokratik ve şeffaf bir toplumun ortaya çıkması, farklı çıkar gruplarının görüşlerini uzlaştırmak, yeni teknolojiler ve küreselleşme baskılarıyla karşılaşan toplumun değişime ayak uydurmasını sağlamak gibi farklı yönlerden önem kazanmıştır (Gözübüyük, 2002).

STK'ların toplumda üstlenmiş oldukları rollerden biri de eğitimidir. Türkiye'de sivil toplum kurumlarının eğitimle ilgili çalışmalarda etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bunun en önemli kanıtı, Milli Eğitim Şûra'larında, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve MEB merkez ve taşra teşkilatlarının yanında STK'ların da görüşlerine de yer verilmesidir (Eraslan, 2011). Bu kapsamda, eğitim sendikaları, kamuda ve özel sektördeki öğretmen ve diğer çalışanların iş hayatlarında ve yaşamlarındaki standartları yükseltmek ve çalışanlar arasında dayanışma sağlayabilmek için kurulmuş sivil toplum örgütleri olarak açıklanabilir. Eğitim sendikalarının genel amacı; üyelerinin ekonomik, sosyal, özlük, mesleki, sendikal hak ve çıkarlarını geliştirmek, eğitim çalışanlarına daha saygın bir yaşam sağlayacak projeler geliştirmektir (Eraslan, 2012). Eraslan (2012), bu genel tanımla birlikte eğitim sendikalarının farklı işlevlerinden de söz etmektedir. Sendikalar, eğitim konusundaki yeniliklere yol açabilecek birtakım rollere de sahiptirler. Eğitim sendikaları Türk milli eğitim sistemindeki eksikliklerin giderilmesinde rol almaktadırlar. Bununla birlikte ders programlarının ve eğitim faaliyetlerinin kültürel zenginlikleri kapsayacak şekilde düzenlenmesi, eğitimle ilgili iş

ve işlemleri ahlak, vicdan ve insan hakları bakımından değerlendirme gibi işlevler de eğitim sendikaları tarafından dolaylı olarak yürütülen faaliyetlerdir. Eğitim sendikalarının genelde eğitim sistemine özelde ise eğitim sisteminin önemli bir parçası olan okullara olumlu katkılarının olması beklenmektedir (Akgeyik, 1994).

2022 Temmuz istatistiklerine göre eğitim öğretim ve bilim hizmet kolunda faaliyet gösteren 49 eğitim sendikası bulunmaktadır. 2022 yılı temmuz ayı istatistiklerine göre bu sendikalardan sadece dört tanesi tüm eğitim çalışanları bazında %1'in üzerinde üye sayısına sahiptir (Resmî Gazete, 2022). Ortak bakış açılarına (örneğin bu sendikaların tamamı sözleşmeli öğretmenliğe karşıdır) karşın dört büyük eğitim sendikasının eğitim öğretimdeki farklı konular üzerindeki fikirleri incelendiğinde birbirlerinden farklı düşüncelere sahip oldukları da görülmektedir (Çaltak, 2019). Eğitimin felsefesi ve müfredat konusunda sendikaların görüşleri Çaltak, (2019) tarafından şu şekilde özetlenmiştir. Eğitim Bir Sen (EBS) insanı merkeze alan, ideoloji aktarma ve yayma vasfı taşımayan muhafazakâr bir yapıdan bahsetmektedir. Türk Eğitim Sen (TES), evrensel ilke ve değerler ile milli birikimi birleştiren bir eğitimi hedeflemektedir. Eğitim Sen (ES), laik, bilimsel, demokratik ve anadilde bir eğitimden söz etmektedir. Eğitim İş (Eİ) ise laik, bilimsel, demokratik, kamusal, ulusal, çağdaş, halkçı, parasız ve karma eğitimden yanadır. Dolayısıyla birer STK olan bu oluşumların tüzüklerinde yer alan amaçlar incelendiğinde aralarında birtakım ideolojik farklılıkların söz konusu olduğu ifade edilebilir (Eraslan, 2012). Eraslan'ın bu değerlendirmesinden yola çıkarak eğitim sendikası yöneticilerinin her birinin fikirlerinin aslında ülkemizdeki farklı bir ideolojik boyutu temsil ettiği sonucuna ulaşabiliriz. Temel felsefeleri bakımında ayrışan bu sendikalar eğitim ile ilgili somut uygulamalar konusunda da farklı görüşler ortaya koymaktadır. Örneğin zorunlu eğitim 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili EBS bu fikri desteklemekte, TES 1+5+3+4, Eİ sendikası 2+9+4 önermekte, ES sendikası ise 4+4+4 eğitim sistemine karşı olduğunu belirtmektedir (Çaltak, 2019).

Eğitim sendikaları bünyesinde farklı uzmanlar bulundurabilmektedirler. Tabanlarının gözünde görünür olabilmek için eğitimle ilgili farklı konulara hâkim olmak zorunda olacaklarını da göz önünde bulundurursak, eğitim sendikası yöneticilerinin fikirlerinin değerli olabileceğini varsayabiliriz. Türkiye'deki Suriyelilerin eğitimi konusuyla iç içe olan eğitim sendikalarının her birinin Suriyelilerin eğitimi konusunda farklı değerlendirmeleri olabilir. Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin

eğitimi ile ilgili toplumsal değerlendirmeler onların kabul edilebilirliği açısından önemlidir. Geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitimi hakkında, siyasi ve sosyopolitik farklılıklar ile faaliyet gösteren eğitim sendikaları tarafından yapılacak değerlendirilmeler, konunun etrafıca ele alınması noktasında kıymetli sayılabileceği gibi bu öğrencilerin eğitim öğretimlerinde karşılaşılan problemlerin çözümünde de aydınlatıcı olabilir.

Türkiye'de eğitim camiasında yüksek üye sayılarına sahip eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri üzerine düşüncelerinin, mevcut durumun tanımlanması ve değerlendirilmesi ayrıca gelecekteki eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlanması noktasında değerli olduğu düşünölmektedir. Birer STK olarak farklı siyasi ve sendikal uygulamaları benimsemiş eğitim sendikalarının bu önemli konudaki görüşlerinin belirlenmesinin geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimlerinin niteliğinin artırılmasında önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli öğrencilerin eğitimi konusunda Türkiye’de il nüfusuna oranla en fazla Suriyelinin yaşadığı ikinci il olan Gaziantep örneğine odaklanarak eğitim alanında faaliyet gösteren STK’lardan eğitim sendikalarının bakış açılarını ortaya çıkarmaktır. Eğitimin uygulayıcısı durumundaki öğretmenleri temsil eden eğitim sendikalarının Suriyeli çocukların eğitimleri konusundaki düşünceleri, mevcut uygulamalara eleştirel bir bakış getirebileceği gibi gelecekteki eğitim planlamalarına da katkı sunabilecektir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Gaziantep’te faaliyet gösteren eğitim sendikalarının geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin eğitimi ile ilgili görüşleri nasıldır?

1.1.2. Alt problemler

1. Farklı eğitim sendikaları kendi felsefelerine göre Gaziantep ilinin eğitimi ile ilgili görüşlerini nasıl belirtmektedirler?
2. Farklı eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimleri ile ilgili görüşleri nasıldır?

3. Eğitim sendikaları, diğer eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimleri ile ilgili görüşlerini nasıl değerlendirmektedirler?

1.2. Araştırmanın Amacı

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre bir ayırım gözetme fikri olmadan bütün çocuklar için fırsat eşitliği gölgesinde zorunlu ve parasız eğitim vurgulanmıştır. Bu sayede farklı etnik kökenlere sahip çocuklar için fırsat eşitliğini temin etmek devletlerin temel politikası haline gelmiştir (Polat ve Kılıç, 2013). Öğretmenlerin bütün öğrenciler ile keyifli ilişkiler kurmaları, öğrencileri doğal halleriyle kabul edip onlara pozitif duygularla yaklaşmaları, öğrencilere korundukları duygusunu hissettirecektir (Rengi ve Polat, 2014).

Dublin'de yapılan OECD Üst Düzey Eğitim Yetkilileri Toplantısında “Eğitimde ulusal hedefler, eğitim camiası ve hükümetin içindeki ve dışındaki pek çok grubun bakış açılarını yansıtmalıdır” şeklinde bir ifade ile STK'ların eğitimle ilgili konularda karar alma noktasında aktif olmaları vurgusu yapılmıştır (OECD, 2003). STK'lar yönetim unsurları üzerinde bir etki oluşturabilmek için bilimsel ürünler, raporlar, sempozyum, çalıştay gibi etkinlikler yapmaktadırlar (Şirin, 2009). Eğitim alanında büyük güçlerden olan eğitim sendikalarının, eğitimin uygulayıcısı durumundaki öğretmenlerin temsilcisi olduklarını da dikkate alırsak politika üretme işlevlerinin ne kadar güçlü olabileceğini anlayabiliriz. Eğitimin paydaşlarınca benimsenen ortak vizyon Türkiye'nin eğitim sisteminde var olan sorunları çözmede etkili olabilecektir (Fidan, 1999). Her hükümet döneminde değişen politikalar kaynakların israfına yol açacağından dolayı siyaset üstü bir eğitim politikası kalıcı çözümler üretme noktasında etkili olabilecektir (Özyılmaz, 2013). Bu araştırmanın amacı, geçici koruma statüsündeki öğrencilerin yoğun olarak yaşadığı Gaziantep ilindeki öğretmenlerin temsilcisi durumundaki eğitim sendikalarının Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretimleri hakkındaki fikirlerini tespit ederek bu öğrencilerin eğitim süreçlerinin etkinliğine farklı bakış açıları eşliğinde öneriler sunmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Suriye'den Türkiye'ye göçler ülke içerisinde birçok soruna yol açmıştır. Suriyeli çocukların eğitimi de bu sorunların başında gelmektedir. Türkiye'de geçici koruma statüsündeki öğrencilerin devlet okullarında eğitilmelerine karar verilmesi eğitim alanında çok farklı sorunlara yol açmıştır (Tunga vd., 2020). Öğrencilerin ve öğretmenlerin farklı bir dile ve kültürel geçmişe sahip olmaları öğretimsel problemlerin başında gelmektedir (Bulut vd., 2018). Bu durum öğretmen-öğrenci ilişkilerinde belirgin olduğu gibi öğrenci-öğrenci ilişkilerinde de hissedilmektedir. Yaşanan bu problemler Suriyeli öğrencilerin toplumsal adaptasyonu ile birlikte eğitimlerini de zora sokmaktadır (Kiremit vd., 2018). Eğitim sırasında Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle birlikte eğitim almaları eğitim alanında çok kültürlülük kavramını da gündeme getirmiştir. Literatürde bu yönde yapılan çalışmalarla özellikle anadilde eğitim, entegrasyon ve kültürel farklılık kavramları öne çıkarılmıştır. Bu yeni problemlerin eğitimcilerin işini zorlaştırdığı gerçeğinden hareketle başta eğitim sendikaları olmak üzere birçok STK fikirlerini ortaya koymaktadırlar.

Ayrıca, ES tarafından çıkarılan Eğitim Bilim Toplum dergisinin 71,72,65 ve 62. sayılarında; EBS tarafından çıkarılan Eğitime Bakış dergisinin 36. sayısının tamamında ve Eğitim ve İnsani Bilimler dergisinin 22 ve 26. Sayılarında Suriyeli öğrencilerin eğitimine yer verilmiştir. Bununla birlikte TES tarafından çıkarılan Eğitimin Sesi dergisinin 41,54, 62, 65. sayılarında Suriyeliler ve Suriyeli öğrencilerin eğitimleri ile ilgili farklı konuları ele alan çalışmalara yer verildiği görülmektedir. Eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitimleri üzerine görüşlerinin belirlenmesi bu alandaki kamuoyu düşüncesinin tespitinde, mevcut uygulamaların değerlendirilmesinde ve gelecekteki eğitim planlamalarında planlayıcılar ve uygulayıcılar için kaynak teşkil edecektir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmaya katılan sendika yöneticilerinin sorumluluk alanları içerisinde görev yapan öğretmenlerin ve okul idarecilerinin geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili sahip oldukları farkındalık ve hassasiyet bu çalışmanın doğal bir sayıltısı olarak ifade edilebilir.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışma, eğitim sendikalarının temel felsefeleri, Gaziantep'teki eğitim öğretimin temel problemleri ve geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitiminin etkinliğinin artırılmasına yönelik sendikaların tespit, öneri ve değerlendirmeleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Geçici Koruma: Yaygın şiddet veya çatışma ortamlarından kitlesel olarak kaçıp gelen kişilere öncesinde bireysel statü belirleme işlemine tabi tutulmaksızın devlet tarafından geçici koruma sağlama konusunda geliştirilen düzenlemedir (IOM, 2009, s. 33).

Sivil Toplum Örgütleri: Sivil toplum, gönüllü, desteğini kendinden alan ve kendini üreten, bazı yasal düzenlemelere bağlı, devletten özerk sosyal hayatın bir alanıdır (Yıldırım, 2003).

Sivil Toplum Kuruluşu: Sivil alanlarda çalışma yapmak için gönüllü kuruluşlardan, düşünce örgütlerinden, sendikalardan, sosyal hareketlerden, hükümet dışı kuruluşlardan, derneklerden ve farklı meslek kuruluşlarından oluşabilmektedir. Bu anlamda sivil toplum, toplumun bütün bölümlerini içine alabilir. Ayrıca sivil toplum, insanların, günlük ihtiyaçlarının dışında entelektüel, ahlaki ve dinsel gereksinimleri de karşılayan bir yaşam alanı sunabilmektedir (Uluç, 2013).

Eğitim Sendikaları: 4688 sayılı kanuna göre tanımlanan on bir hizmet kolundan biri olan eğitim, öğretim ve bilim hizmet kolundaki kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturulan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır.

Seyreltme (Kontenjan Uygulaması): Bir okulda geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin sayısının toplam öğrenci sayısına oranının %40'ı geçmesi durumunda, bu okuldan Suriyeli öğrencilerin ücretsiz olarak taşınarak başka okullara götürülmesi ve eğitimlerine gittikleri okullarda devam etmeleri seyreltme uygulaması olarak bilinmektedir. Bu uygulama 2022-2023 eğitim öğretim yılında 1, 5, 9. sınıflar kapsamak üzere Gaziantep ilinde uygulanmıştır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan temel kavramlar ve bu kavramların mevcut literatür eşliğinde değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu bölümün başlangıcında literatürde kavramsal bakışla sıklıkla eş anlamlı olarak değerlendirilen mülteci, sığınmacı, geçici koruma, göçmen gibi kavramların ne anlama geldiği ve çalışmaya konu olan geçici koruma statüsünün diğer kavramlardan farkı ele alınarak mevcut durumun daha etkin bir şekilde anlaşılması amaçlanmıştır. Ardından sivil toplum ve sivil toplum kuruluşu kavramı, sendikalar ve eğitim sendikacılığının Türkiye'deki tarihsel gelişimi, eğitim sendikalarının kuruluş süreçlerine yer verilerek, temel felsefesi birbirinden farklı eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin eğitimine yönelik bakış açılarının gerekçelendirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

2.1. Göç ile İlgili Kavramlar

Bu bölümde göçmen, sığınmacı, mülteci ve geçici koruma statülerinin kavramsal olarak ne anlama geldikleri değerlendirilmiştir.

2.1.1. Göçmen

Göç Terimleri Sözlüğünde, göçmen tanımı şu şekildedir: Birleşmiş Milletler; sebebi olsun olmasın, gönüllü veya gönülsüz, düzenli veya düzensiz göç yolları ile fark etmeksizin bir yıldan fazla yabancı bir ülkede ikamet halindeki bireyi, göçmen olarak tanımlar. Bu tanıma göre, iş amaçlı veya turist statüsüyle bir yıldan daha kısa bir süre ile

seyahat edenler göçmen terimi ile değerlendirilmemektedir. Ancak kısa sürelerde seyahat halinde olan mevsimsel tarım işçileri gibi kısa dönemli göçmenlerin bazı türleri bu terimi kapsamaktadır (IOM, 2009).

2.1.2. Sığınmacı

Göç Terimleri Sözlüğünde sığınmacı, şu biçimde tanımlanmaktadır: Sığınmacı, ülkesindeki zulümden veya ciddi zarardan korunmak için, başka bir ülkede güvenlik arayışında olan ve ilgili ulusal ya da uluslararası belgeler kapsamında mültecilik başvurusunun sonucunu bekleyen birey. Olumsuz bir karar neticesinde sığınmacılara ev sahibi ülke tarafından ülkede konaklama izni verilmemişse, bu kişiler kanuna aykırı, düzensiz bir eylemde bulunan yabancı gibi ülkeden sınır dışı edilebilirler (IOM, 2009).

2.1.3. Mülteci

Göç Terimleri Sözlüğünde mülteci; BMMYK tüzüğündeki kriterlere uyan ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi veya 1967 Protokolüne taraf olan bir ülkede olmasına bakılmaksızın veya bu yasal belgeler çerçevesinde ev sahibi ülke tarafından mülteci statüsünde tanınması fark etmeksizin, Birleşmiş Milletler korumasından yararlanmaya hak kazanan kişi olarak tanımlanmaktadır (IOM, 2009).

2.1.4. Geçici Koruma

Geçici koruma, yaygın şiddet veya çatışma ortamlarından kitlesel olarak kaçıp gelen kişilere öncesinde bireysel statü belirleme işlemine tabi tutulmaksızın devlet tarafından geçici koruma sağlama konusunda geliştirilen düzenlemedir (IOM, 2009).

Mültecilik, avrupadaki olaylardan dolayı sağlanan bir statüdür. Geçici koruma ise bir uluslararası koruma çeşidi olmamakla birlikte henüz mülteci statüsü bulunmayan ve ülkesinden ayrılmak zorunda kalmış yabancı topluluğuna acil ve geçici olarak koruma sağlanması için verilmiş bir statüdür. Geçici koruma ve mülteci kavramlarının temelinde ağırlıklı olarak insanların Avrupa ülkesinde veya Avrupa dışındaki bir ülkede meydana gelen olaylardan dolayı başka ülkelerde bulundukları dikkate alınmaktadır. (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013). Ancak hangi kategoride olursa olsun tüm insanların yaşama, seyahat, eğitim gibi temel insan hakları gerek ulusal gerekse uluslararası düzenlemeler ile güvence altına alınmıştır.

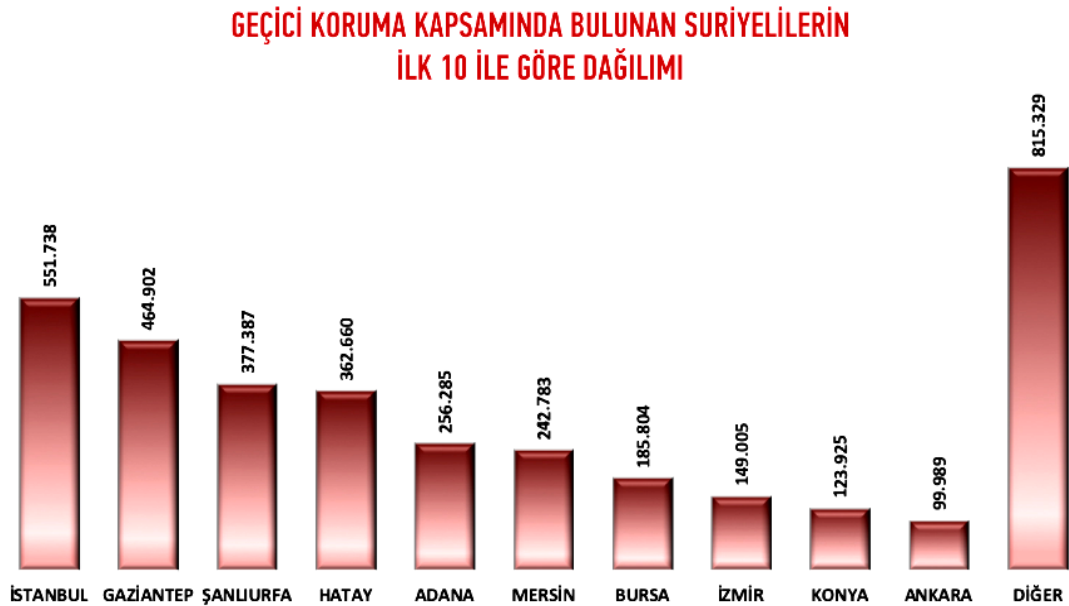
2.1.5. Türkiye’de Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler

Türkiye, Suriyeli göçü karşısında açık kapı politikasıyla belgeye bakmadan sınıra ulaşan ve koruma bekleyen Suriyelileri ülkeye kabul etmiştir. Bu durum Geçici Koruma Yönetmeliğinin 17. maddesinde şu şekilde açıklamaktadır.

“1. Türkiye’nin kara sınırlarına veya karasularına acil ve geçici koruma bulmak amacıyla gelen yabancıların, Türkiye’ye kabul edilecekleri ve Türkiye’den çıkış yapacakları sınır kapıları ile sınır geçiş yerleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlık tarafından belirlenir. Acil hallerde bu yerlerin belirlenmesine Bakanlık doğrudan karar verir ve ilgili kurumlara bildirir. 2. Sınır kapılarına veya sınır geçiş yerlerine belgesiz veya geçersiz belgeyle geçici koruma amacıyla gelen yabancıların girişlerine valiliklerce izin verilebilir” (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014, s. 6).

Şekil 1’de görüldüğü gibi Göç İdaresi verilerine göre 13.10.2022 tarihi itibarıyla Türkiye’de 3.629.762 Suriyeli vardır. Suriyelilerin en fazla olduğu iller sırasıyla İstanbul, Gaziantep, Hatay, Şanlıurfa, Ankara, Adana, Mersin, Bursa, Kahramanmaraş ve İzmir’dir. Suriyeli nüfusun %12,8’i Gaziantep’te barınmaktadır. En çok Suriyeli İstanbul’da görünse de burada Suriyelilerin toplam nüfusa oranı %3,36’dır. Gaziantep’teki Suriyelilerin şehir nüfusuna oranı %17,85 olup Kilis’ten sonra Gaziantep ikinci sıradadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022).

Şekil 1. 13.10.2022 tarihi itibarıyla Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı (Göç idaresi, 2022)

2.1.6. Türkiye’de Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeli Öğrenciler

Şekil 2’ye baktığımızda Geçici koruma kapsamında Türkiye’de bulunan Suriyeli öğrenci verileri, eğitim çağı kabul edilen 5-17 yaş aralığı temel alınarak hesaplanmaktadır. Bu öğrenci sayılarında 2014-2015 eğitim öğretim yılından 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar artış sağlanmıştır. 2014-2022 yılları arasında geçen sekiz yıllık süreye rağmen çağ nüfusu ve öğrenci sayısı arasındaki büyük fark devam etmektedir. 2014-2018 yılları arasında okullaşma oranında bariz bir artış gözlenmişse de 2018-2022 yılları arasındaki süreçte okullaşma oranı bir türlü beklenen seviyelere erişememiştir. Millî Eğitim Bakanlığı yabancı öğrencilerin eğitim-öğretim hizmetlerini bu veriler doğrultusunda planlayarak gerçekleştirmektedir (MEB, 2022).

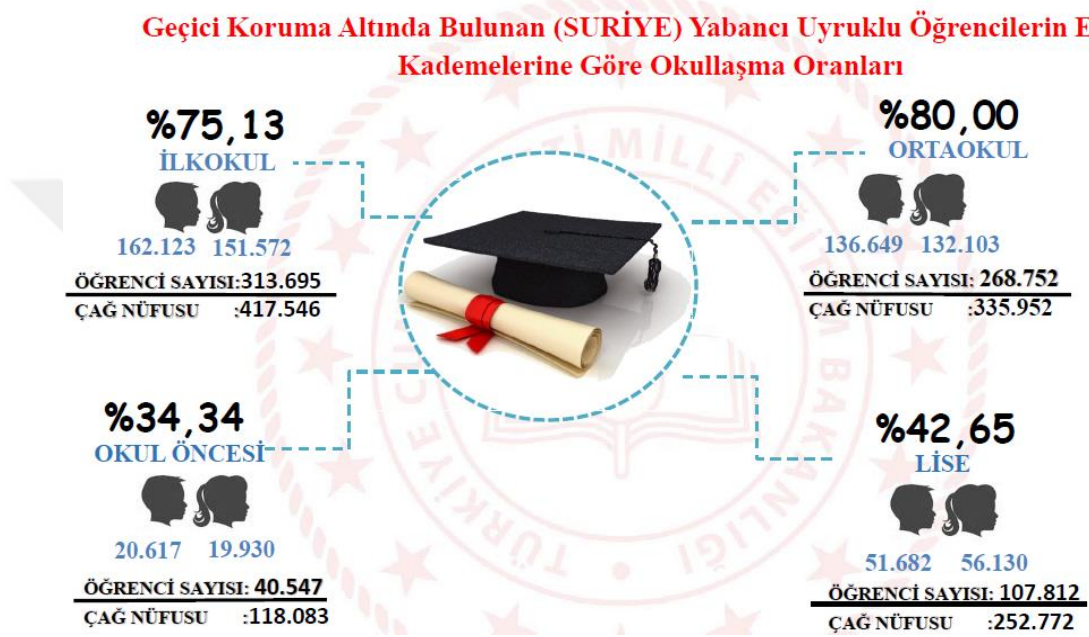
Şekil 2. Ocak 2022 itibariyle yıllara göre ülkemizde eğitime erişimi sağlanan geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenci sayıları (MEB, 2022)

Şekil 3’e göre, 2022 yılı itibariyle ülkemizdeki geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin eğitim çağı çocuklarının okullaşma oranları incelendiğinde en fazla okullaşma ilkökul (%75,13) ve ortaokul (%80) kademesinde görülmektedir. Buna karşın, okul öncesi (34,34) ve orta öğretim (%42,65) okullaşma oranlarının daha düşük seviyelerde olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim kademeleri ve sınıf düzeyinde, geçici

koruma kapsamında Suriyeli öğrenci sayıları incelendiğinde 5-17 yaş arası 124.353 çocuk bulunurken bu çocukların ancak 730.806'sı yani %65'i eğitim öğretime kazandırılabilmiştir (MEB, 2022).

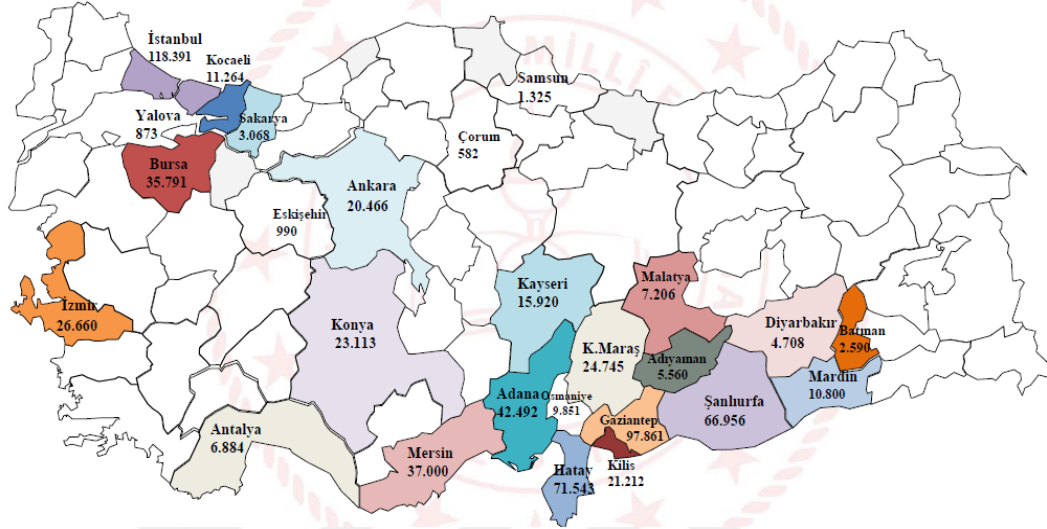
Şekil 3. Ocak 2022 itibariyle Geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim kademelerine göre okullaşma oranları (MEB,2022)

Şekil 4 incelendiğinde görülecektir ki Suriyeli geçici koruma statüsündeki insanların Türkiye genelindeki dağılımlarına paralel olarak çocuklarının da öğrenci olarak yoğunluğu belirgin olarak hissedilmektedir. Türkiye'nin yirmi iki ilindeki Suriyeli öğrenci sayısı 1000'den fazladır. Özellikle Gaziantep 97.861 öğrenci barındırmakta olup öğrenci sayısına göre İstanbul'dan sonra 2. sıradadır. Gaziantep, Suriyeli öğrenci yoğunluğu olarak da yine Kilis'ten sonra ikinci sırada olan bir ildir (MEB, 2022).

Şekil 4. Ocak 2022 itibariyle Geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin yoğun olduğu İller (MEB, 2022)

Geçici Koruma Altında Bulunan (SURIYE) Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu İller

Türkiye genelinde geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim sistemine uyumlarını kolaylaştırmak ve eğitimlerini desteklemek için MEB, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNİCEF), Kızılay, Göç idaresi Başkanlığı, Alman Uluslararası İş birliği Kurumu (GIZ) ile ortak projeler geliştirmektedir. Bu projeler MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı Göç ve Acil Durumlarda Eğitim Daire Başkanlığı tarafından yürütölmektedir. Şekil 5'e göre erken çocukluk döneminden yaygın eğitime kadar eğitimin her kademesini kapsayan değişik alan ve konulardaki projelerde, eğitimin birer paydaşı olan veli, öğretmen ve öğrencilerin gelişimlerine yönelik çalışmalar yürütölmektedir. Okul öncesi öğrenci sayılarını arttırabilmek için “Erken Çocukluk Eğitimi Projesi”, sosyalleşme ve kültürel uyumu desteklemek için “Sosyal Uyum ve Yaşam Eğitimi Projesi”, Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullar için “Nakit Desteğı Projesi”, okul dışı faaliyetleri desteklemek için “Suriyeli Destek Personeli Projesi” 2019-2022 yılları arasında uygulanan projelerdir (MEB, 2022).

Şekil 5. Geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrenciler için yürütülen projeler (MEB, 2022)

Yürütülen Projeler

ÇALIŞMANIN ADI	AMACI	BAŞLANGIÇ-BİTİŞ TARİHİ	İŞ BİRLİĞİ YAPILAN KURUM/KURULUŞLAR	ÇIKTILARI
EÇE-Türkiye’de Suriyeli ve İhtiyaç Sahibi Türk Çocuklara Yönelik Erken Çocukluk Eğitimi Projesi	EÇE-Türkiye’de Suriyeli ve İhtiyaç Sahibi Türk Çocuklara Yönelik Erken Çocukluk Eğitimi Projesi	2020-2022	GIZ (Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu)	- Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) hizmeti sunan kurumların kapasitesinin gelişmesi - Anaokulu Öğretmenlerinin ve EÇE öğretmenlerinin yeterliliklerinin geliştirilmesi - Uzman ve yönetici MEB Personelinin mesleki gelişiminin teşvik edilmesi - Ebeveyn eğitimlerinin
SUYE- Sosyal Uyum ve Yaşam Eğitimi Programı	Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeliler başta olmak üzere “yasal kalış hakkına sahip olan tüm yetişkin yabancıların” ülkemizdeki sosyal, ekonomik ve kültürel hayata uyumunun kolaylaştırılması	2019-2022	Göç İdaresi Başkanlığı	Yabancıların toplumla uyumlarını ve ihtiyaçlarını karşılamak, toplumla bağlarını güçlendirmek
Okullara Nakit Desteği	Genel Müdürlüğümüz ve UNICEF işbirliğinde 2021-2022 eğitim öğretim yılı başında, yabancı uyruklu öğrencilerin yoğun olarak öğrenim gördüğü okullara nakit desteği yapılması	2021 Haziran	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)	Okulların ve halk eğitimi merkezlerinin temizlik malzemesi ve tadilat ihtiyaçları karşılandı.
Suriyeli Eğitim Destek Personeli Programı	Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeliler başta olmak üzere “yasal kalış hakkına sahip olan tüm yabancı öğrencilerin, okul dışı faaliyetlerine destek vermek üzere Suriyeli Eğitim Destek Personeli görevlendirilmesi	2022 Ocak	Türk Kızılay ve UNICEF	Program kapsamında 2.500’ü Bakanlığımız bünyesinde 500’ü ise Türk Kızılay bünyesinde olmak üzere toplamda 3.000 Suriyeli Destek Personeli istihdam edildi.

2.2. Sivil Toplum Kuruluşları ile İlgili Kavramlar

2.2.1. Sivil Toplum Kuruluşu (STK)

Sivil toplum kavramı ilk kullanıldığından bugüne çeşitli değişimler yaşamıştır. Bu kavram terminolojik olarak süreç içerisinde çıkmaza girmiştir (Aslan, 2010). Sivil toplum kavramı, ilk olarak batıdan çıkıp dilimize giren bir kavramdır. “şehir adabı” kavramının barındırdığı anlamla örtüşmektedir. “Gayrı medeni” kavramına karşılık gelen bir kavramdır. Sivil toplum kavramının tarihteki şekillenışı Hegel ve Marx’ın felsefesiyle olabilmektedir (Mardin, 2020, s. 9). Sivil toplum günümüzde insanların kendi arzularıyla oluşturdukları ortak yaşam alanlarıdır. Sivil bir yönetimin hâkim olduğu,

birimi vatandaş olan toplum şekli, yurttaşlık düzenidir (Talas, 2011). Başka bir güncel tanımda sivil toplum, gönüllü, desteğini kendinden alan ve kendini üreten, bazı yasal düzenlemelere bağlı, devletten özerk sosyal hayatın bir alanıdır (Yıldırım, 2003). Sivil toplum kuruluşu, sivil alanlarda çalışma yapmak için gönüllü kuruluşlardan, düşünce örgütlerinden, sendikalardan, sosyal hareketlerden, hükümet dışı kuruluşlardan, derneklerden ve farklı meslek kuruluşlarından oluşabilmektedir. Bu anlamda sivil toplum, toplumun bütün bölümlerini içine alabilir. Ayrıca sivil toplum, insanların, günlük ihtiyaçlarının dışında entelektüel, ahlaki ve dinsel gereksinimleri de karşılayan bir yaşam alanı sunabilmektedir (Uluç, 2013).

2.2.2. Sendika

Türkçe sözlükte sendika, işçilerin veya işverenlerin iş, kazanç, toplumsal ve kültürel konular bakımından çıkarlarını korumak ve daha da geliştirmek için aralarında kurdukları birlik (TDK, 2023) olarak tanımlanmıştır. Sendikacılıkta temsil ettikleri kitlenin genişliği ve ekonomik olarak korunmaya ihtiyaç duymaları nedeniyle işçi sendikacılığı öne çıkmıştır. Bu yüzden bütün ülkelerde işçileri temsil eden sendikacılık işverenleri temsil eden sendikacılığa göre daha ileridedir. Dahası sendika denildiğinde işçi teşkilatları akla gelmektedir (Tokol, 2002). İşçilerin toplumsal ve ekonomik problemlerini çözmek için oluşturdukları bir nevi kendi kendine yardım mekanizmasıdır. Temsil ettikleri kitlenin mesleki çıkarlarını koruması sendikalara mesleki kuruluş niteliğini kazandırmıştır. Sonrasında işçi sınıfı adına teşkilatlanmaları ve işçi sınıfı için yeni haklar ve yeni güvenceler elde etme etmeleriyle İşçi sendikaları sınıfsal bir nitelik kazanmışlardır (Koray, 2000). Sendikaların temel amacı; üyelerinin (işveren veya işçi) ekonomik ve sosyal haklarını korumak ve geliştirmek olsa da genel manasıyla ekonomik ve toplumsal açılardan zayıf durumdaki işçi sınıfını güçlü sermayeye karşı ezdirmemek ve sermaye ile emek arasında en uygun sosyal dengenin teşekkül etmesine yönelik gerekli katkıları sunmaktır.

2.2.3. Eğitim Sendikacılığı

1982 anayasasının 51, 53 ve 54. maddelerinde sendika kurma ve üye olma hakkı sadece işçilere verilmişti. Türkiye'de memurların sendika kurmalarının önünü açan

uluslararası sözleşmeler olmuştur. Bu sözleşmeler imzası bulunan taraf devletler için bağlayıcıdır. Türkiye'nin imza koyduğu sözleşmelerde memurlara sendika hakkı tanıyan metinler mevcuttur. Örneğin, Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi, ILO 98 sayılı sözleşme, Avrupa İnsan Hakları Ana Hürriyeti Sözleşmesi gibi (Işıklı, 1991). Uluslararası sözleşmelerde ve Anayasada memurların sendikalaşmasına engel bir durumun olmadığı görülünce, Türkiye'de eğitim sendikacılığının önü açılmıştır. 28 Mayıs 1990 yılında Eİ (Eğitim İş Kolu Kamu Görevlileri Sendikası), 13 Kasım 1990'da ES (Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası) kurulmuştur. Ardından 18 Haziran 1992 yılında Türk Eğitim-Sen, 14 Şubat 1992 yılında EBS (Eğitimciler Birliği Sendikası) kurulmuştur. ES ve Eİ aynı ideolojik fikirlerle kurulmuş iki sendika olmasından dolayı, bu sendikaların yöneticileri güç birliği amacıyla bu iki sendikayı 1995 yılında ES olarak birleştirmişlerdir (Ünlü, 2000). Türkiye'de eğitim sendikaları için 1998 yılında hazırlanan kanun tasarısı 25 Haziran 2001 tarihinde 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendika Kanunu olarak yasalaşmıştır.

2.3. Konu ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Araştırmalar ve Genel Değerlendirme

2.3.1. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerle İlgili Araştırmalar.

Kuzu Jafari, Tonga ve Kışla (2018) Suriyeli öğrencilerin sınıflarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanan çalışmada konu üzerinde uygulayıcı bakışını tespit edebilmek için katılımcı olarak Suriyeli öğretmenleri seçmişlerdir. Bu çalışmaya göre öğretmenlerin kültürel ve ailesel farklılıklara rağmen ilkokullarda eğitim gören Türk ve Suriyeli öğrencilerin kültürel çatışma yaşamadıklarını gözlemledikleri ortaya konulmuştur. Ancak, çalışmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler öğrencilerin kaynaşmasındaki en önemli engelin dil sorunu olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin dil gelişimi için gerekli çalışmalar yapıldığında olası çatışmaların önüne geçilebileceğini düşündüğü ve öğrenciler arasında kaynaşmayı sağlamak için değerler eğitimi, sosyal faaliyetler ve çocuk oyunlarından faydalanarak grup çalışmaları yaptıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Türkiye'deki mülteci öğrencilerin eğitimindeki problemleri ve çözümlerini içeren araştırmasında Sarıer (2020) mülteci öğrencilerin konuşmakta zorlanmaları,

kendilerini ifade edememeleri, dil öğrenmede zorluk çekmeleri, öğrenmeye direnç göstermeleri ve kelimeleri telaffuz edememe gibi birçok sorunu dil sorununa bağlı olarak yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Araştırmacı çalışma sonucunda mülteci öğrencilerin eğitime başlamadan önce bir uyum programına tabi tutulması, destekleme ve yetiştirme kursları açılması, okula devamlarının sağlanması ve okul rehberlik hizmetlerinin daha etkin olması gibi öneriler sunmuşlardır. Bununla birlikte neredeyse aynı konuyu ele alan Taşcı ve Oktay (2022), geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin problemlerine odaklandıkları çalışmadan elde ettikleri bulgulara göre Sarier'in (2020) çalışması ile örtüşür bir şekilde en önemli sorunun Türkçe öğrenmedeki güçlük olduğunu ifade etmişlerdir. Taşcı ve Oktay'da (2022) Sarier (2020) gibi diğer sorunların çözülmesini iletişim sorunun aşılmasına bağlayarak Suriyeli öğrenciler için sosyal, ruhsal ve öğretimsel olarak gerekli uyum çalışmalarının yapılmasına dikkat çekmişlerdir. Taşcı ve Oktay (2022) aynı zamanda eğitim sistemindeki diğer yapısal sorunların çözülmesinin Suriyeli öğrencilerle birlikte Türk öğrenciler için de bir çözüm sağlayacağı ve bu bağlamda Suriyeli öğrencilerin varlığının, Türk eğitim sistemindeki sorunların çözümü için bir fırsat teşkil edeceği sonucuna ulaşmışlardır.

Öte yandan, uluslararası bir perspektif eşliğinde Crul vd. (2019) ise farklı ülkelerde yaşayan göçmen çocukların topluma dâhil edilmelerinde eğitim süreçlerinin etkisini karşılaştırmalı olarak değerlendirmişlerdir. Çalışmada yazarlar 2011'de başlayan Suriye'deki savaştan zarar gören tek başına ya da aileleriyle birlikte komşu ülkelere, Türkiye'ye ya da Avrupa'ya kaçmak zorunda kalan Suriyeli çocukları ele almışlardır. Bu araştırma, Suriyeli mülteci çocukların hem Avrupa'da (İsveç, Almanya ve Yunanistan) hem de Avrupa dışında (Türkiye ve Lübnan) okul sistemlerine nasıl dâhil edildiklerini veya nasıl dâhil edilmediklerini karşılaştırmışlardır. Zorunlu eğitime erişim ve zorunlu eğitim sonrasındaki eğitime erişim, uyum sınıfları, ikinci dil eğitimi ve izleme mekanizmaları gibi ulusal kurumsal düzenlemeleri karşılaştırmışlardır. Çocukları mümkün olan en kısa sürede normal sınıflara dâhil etmenin, okul başarısı için en iyi şansı sağladığı değerlendirilmiştir.

Suriyeli mülteci öğrencilerin eğitimi hakkında literatürü inceledikleri çalışmada Dressler ve Gereluk (2017) Suriyeli aile ve öğrencileri daha küçük ve kendi aralarındaki gruplar yerine daha fazla eğitim deneyimine ve daha geniş toplulukta desteğe bağlamaya çalışılmasından söz eder. Bu tür öğrenciler için tüm okul ve tüm toplum

yaklaşımının yaygın olduğunu ve izolasyonu önlemek için mültecileri daha büyük bir bütüne entegre etmeyi vurgular. Timm (2016) ise Dressler ve Gereluk'un (2017) araştırmasına benzer sonuçlara ulaşmış olup Suriyeli öğrenciler için asimilasyon yerine kültürel çoğulculuğa dayalı bir entegrasyonu savunmaktadır. Timm'in (2016) söz etmiş olduğu çok kültürlülüğü mülteci öğrencilerin duygusal gelişimine rehberlik etmek için çok profesyonel ekipler oluşturmak, Arapça dil ve içerik eğitimi sağlamak için Suriyeli eğitimcileri okullara dâhil etmek ve eğitimcilere eğitim uygulamaları sağlamak için öneriler sunmak şeklinde üç şarta bağlamıştır.

Bu araştırmalara yöntem tavsiyesi niteliğinde değerlendirilebilecek diğer bir çalışmada ise Massfeller ve Hamm'ın (2019) çalışmasıdır. Bu çalışmada Suriyeli öğrencilerin sadece eğitim düzenleri değil bireysel mutlulukları da konu edinilmiştir. Ayrıca farklı dillere, kültürlere, ırklara ve dinlere sahip genç öğrenciler hikayelerini paylaşımları ve birbirleri hakkında bilgi edinmeleri için kasıtlı olarak bir araya getirilmiştir. Böylece çeşitlilik içeren bir okulda topluca öğrenilebilecek çok şey olduğu sonucuna varılmış ayrıca asıl gereken şeyin, eğitimcilerin bu birlikteliği derslerinde ve okuldaki müfredat dışı etkinliklerde de yapmaya istekli olmaları gerektiği vurgulanmıştır. Dil sorunu konusuna da değinen Massfeller ve Hamm (2019), Suriyeli öğrencilerle diğer öğrenciler arasında ortak bir dilin olmamasının artık öğrencileri ayıran bir engel olarak algılanmaması fikrindedir. Massfeller ve Hamm (2019), bu söylemiyle dünyanın her tarafında mülteci ya da geçici koruma kapsamındaki öğrencilerin eğitimleri üzerine yapılan araştırmalarda belirlenen sorun ve çözümlerin dil öğrenme kısır döngüsüne takılıp kalmasına karşı çıkmakta ve dil engeline rağmen sosyalleşebilmenin mümkün olduğunu savunmaktadır.

Suriyeli öğrencilerin eğitiminde dil bariyerinin gereksiz kullanımının yanı sıra öğretmen veli iletişiminin de önemine odaklanan Aykırı (2017) sınıflarında Suriyeli öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin görüşleri hakkında bir araştırma yapmıştır. Aykırı bu araştırmada Suriyeli öğrencilerin eğitimlerinde karşılaşılan sorunları öğretmen perspektifinden ele almıştır. Çalışmada, sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerle olumlu iletişim kurmalarına rağmen öğrencilerin velileri ile iletişim kuramadıkları, öğrencilerin eğitim öğretim durumlarının zayıf olduğu ve bu konularda kurum ve kişilerden destek alamadıkları tespit edilmiştir.

İlgili literatürde Suriyeli öğrenciler için farklı bir araştırma konusu da savaş ve göç travmasıdır. Stewart (2017) eğitimcileri, mülteci öğrencilerdeki muhtemel stres ve kaygı belirtilerine duyarlı olmaya ve eğitimcinin kendisinin yardım edememesi durumunda mülteci öğrencileri kime yönlendireceğini bilmeye teşvik ediyor. Savaşa ve travmaya katlanmış çocuklarla ve ailelerle çalışmanın çok zor ve uğraştırıcı olabileceğine dikkat çeken Stewart (2017) bu öğrencilerin savaştan kaçan, başka bir ülkede eğitimsel, sosyal ve duygusal açıdan çeşitli derecelerde acı çeken ve daha sonra bilinmeyen bir yere gelen çocuklar olduğundan bahsetmektedir. Stewart (2017) ulaşılmış olduğu sonuçlarla mevcut araştırmalardaki teknik arayışın yanına daha insancıl bir perspektif ekleyerek literatüre bu yönde önemli bir eser kazandırmıştır.

2.3.2. Eğitim Sendikaları ile İlgili Araştırmalar

Argon ve Sipahioğlu (2015) MEB İnsan Kaynakları Yönetimi uygulamalarına ilişkin eğitim sendikaları yönetici ve üyelerinin görüşlerini araştırdıkları çalışmalarında eğitimin temel konularından olan İnsan Kaynakları'nı ele almışlardır. Bu araştırmada eğitim sendikaları üye ve yöneticilerinin MEB İnsan Kaynakları Yönetimi uygulamalarına dair düşüncelerini tespit ederek işlev ve amaçlarının sendikaların savundukları değerlerle ne ölçüde uyum sağladığını belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcıları, Kayseri'de görevli on iki sendika üyesidir. Araştırma sonuçlarına göre, MEB İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, planlama ve seçme işlemlerinde bilimsel veriler göz ardı edilmektedir. Kamu Personeli Seçme Sınavı doğrultusunda işlem yapılmaktadır. Hizmet içi eğitim faaliyetleri ile insan kaynaklarını geliştirme uygulamaları düzenlenmektedir. Değerlendirme ve ücret ödemede kriterler bulunmamaktadır. Sağlık ve sosyal güvenlik uygulamaları yetersiz olarak değerlendirilmiş olup ödenen ücrete göre verilen hizmetin uyumlu olmadığı düşünülmektedir. Atama ve yer değiştirme mevzuatlarında defalarca değişiklik yapıldığından bu durumun iş yerinde çalışma barışına ve aile bütünlüğüne zarar verdiği, yönetici atamalarında sorunlara yol açtığı düşüncesi ortaya çıkmıştır. Emeklilik sonrasına yönelik personel takibinin olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu sonuçlardan da anlaşılmaktadır ki farklı sendika mensupları özlük hakları ve iş barışı gibi temel noktalarda ortak görüşler belirterek ortak taleplerini dile getirebilmektedirler.

Argon ve Sipahioğlu'nun (2015) yapmış olduğu araştırma sonuçlarını konu edinen Sir Balmuk (2018) Türkiye'deki eğitim kurumlarına 2001-2014 yılları arasında yapılan yönetici atamalarına dair yargı kararları, hukuki düzenlemeleri ve sendika görüşlerini incelemeyi hedeflenmiştir. Çalışmada hukuki düzenlemelerin yanı sıra sendikaların değerlendirmeleri de incelenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına baktığımızda Milli Eğitim Şûrasında sendikaların bulunmasına rağmen yönetici atamaları için yapılan hukuki düzenlemelerde şûra kararlarının dikkate alınmadığını görmekteyiz. Bunun sonucunda sendikaların başlattıkları hukuki süreçlerle birçok yönetmeliğin iptal edildiğini, böylece eğitim ve eğitimci bazında büyük mağduriyetlerin yaşandığına dikkat çekilmektedir. Bu çalışma eğitim sendikalarının bünyelerinde bulundurdukları uzman eğitimci ve akademisyenlerle tüm eğitim süreçlerinde güçlü bir yapısının ve yaptırım gücünün olduğuna delil teşkil etmektedir.

Gök ve Bozbayındır (2021) ise çalışmasında eğitim çalışanlarının sendikaların mevcut durumuna ve sendikalardan beklentilerine ilişkin görüşlerini konu edinmiştir. Bu çalışmada eğitim çalışanlarının eğitim sendikalarından neler beklediğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Gök ve Bozbayındır (2021) bu çalışmada eğitim sendikalarının en fazla mesleki gelişim, kültür, sosyal yaşam, sağlık ve eğitim-öğretim ile ilgili alanlarda faaliyetlerinin olduğunu, en az çalışma yapılan alanlar olarak da eğitim çalışanları arasında iş birliğini sağlamak ve eğitim çalışanı emeklilerinin haklarına dair iyileştirme yapmak olduğu sonucuna varmıştır. Bununla birlikte eğitim sendikalarının üyeleri ile birlikte eğitim-öğretim alanlarında uygulamadaki problemlerin belirlenmesi ve çözümüne dair bilimsel çalışma ve projelerle daha aktif olmaları gerektiği çalışmanın dikkat çekici bir sonucudur. Bunun yanında bu araştırma sonuçlarından dikkat çekici olan bir başka husus ise eğitim sendikalarının eğitim çalışanları için özlük, ekonomik, sosyal haklar gibi temel hak ve özgürlüklerin sağlamasında iş birliği içinde hareket etmeleri gerektiğidir.

Eğitim sendikaları konusunda detaylı çalışmasında Çaltak (2019), uluslararası perspektif eşliğinde Almanya'da ve Türkiye'de eğitim sendikalarının eğitim politikalarına etkilerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre eğitim sendikacılığı Almanya ve Türkiye'de yasal dayanaklarına kavuşarak demokratik ve sosyal hayatın önemli bir aktörü haline gelmiştir. Almanya'da öğretmen sendikacılığı mezhep temelli olarak şekillenmiştir. Genel ideolojik tutumların yanında üç parçalı okul

sistemi tartışmaları, memurların grev hakkı gibi hususlar da sendikalaşma sürecini etkileyen diğer unsurlar olmuşlardır. Türkiye’de sendikaların şekillenmesinin temelinde ise Türkiye’nin çok partili hayata geçiş süreci ile başlayan ideolojik ayrışma ve iktidarların kendi sendikalarını yaratma çabası yer almaktadır. Bu durum Türkiye’deki sendikaların temel eğitimci kazanımlarında bile birlikte hareket edememesine yol açmaktadır. Türkiye’deki eğitim sendikaları ideolojilerinin eğitime hâkim olabilmesi yönünde faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Almanya’da ise eyalet merkezli kurulan eğitim sendikaları eyalet hükümetlerinin eğitim politikaları üzerinde söz sahibi olabilmektedirler.

İlgili literatürde bazı çalışmaların ise özel bir eğitim sendikasına odaklandığı görülmektedir. Örneğin, Duran (2020) EBS’yi incelediği araştırmasında 2000’li yıllardan önce siyasi-ideolojik sebeplerle öğretmenlerin sendikalara üye olduğunu ancak 2000’li yıllardan sonra genel kanaatin aksine sendikaların üyelerine sunduğu imkânlardan faydalanma ve çalışanların beklentilerinin de üye olmada seçici değerler olarak yer aldığını söylemiştir. Duran (2020) ayrıca 2010’dan sonra Eğitim-Bir-Sen’in yetkili sendika olması ve hükümetle yoğun ilişkilerini sürdürmesinin hükümetin tahakkümü altına girmek manasında olmadığı, bilakis problemlerin sunum ve çözüm süreçlerini hızlandırdığı bununla birlikte hükümete karşı şiddet içermeyen çok sayıda eylem yapıldığını dile getirmiştir. Benzer bir şekilde TÖS-Eğitim-Sen’i inceleyen Arlı (2011), çalışmasında ES’in sendikal faaliyeti bir meslek olarak görmeyip toplumsal bir unsur olarak algıladığını bu yüzden topluma dair dil, din, kadın, etnik, milliyet insan hakları gibi konularda politika geliştirebildiklerini söylemiştir.

Eğitim sendikacılığının uygulamalarına odaklanan çalışmalarında Gül ve Öztürk (2021) eğitim sendikalarının eğitim programlarının hazırlanmasındaki işlevini konu edinmiş olup, sendikaların farklı veya benzer fikirlerinin olabileceğini göstermiştir. Bu çalışmada sendikaların eğitim programları ile ilgili olarak tek tip insan yetiştirmesi, siyasi hedefli, öğrencileri yorması, yerli ve milli olmaması, zamanın gerisinde kalması, seviyeye göre olmaması gibi farklı yorumları olmuştur. Bununla birlikte bu çalışmada 2005 eğitim programı hakkında sendikaların olumlu görüşlerinin de olduğu, 2005 öncesi programların ezberci bir yapıda ve bireyleri itaat kültürüyle yetiştirmek istemesi, 2005 programının ise rekabetçi, girişimci bireyler yetişmesine imkân tanıyabileceği konularında sendikaların ortak görüşler belirttiği ortaya çıkmıştır.

2.3.3. İlgili Araştırmalara İlişkin Değerlendirme

Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin eğitimleri üzerine, eğitim sendikalarının eğitimciler ve eğitim politikaları üzerine gerek yurt içinde gerekse yurt dışında birçok araştırma yapılmıştır. Eğitimle ilgili konularda sendikaların görüşlerine başvurulmuş türden makalelerin sayısının daha sınırlı olduğunu görmekteyiz. Literatürde yapılan araştırmalar sonucunda görülmüştür ki konumuz ile aynı ya da benzer bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırma konusunun literatür üzerinden taranması, geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimleri üzerine yapılan araştırmalar ve eğitimle ilgili konular üzerine sendika görüşleri şeklinde iki boyut üzerinden sürdürülmüştür. Sendikalarla ilgili literatür taraması genişletilerek ülkemizdeki eğitim sendikaları üzerine yapılan araştırmalar taranmıştır. Sendikalarla ilgili araştırmalarda aynı konulara nasıl farklı bakışları olduğu bu bakışın altında yatan ideolojik yaklaşımlar üzerinde durulduğu dikkatimizi çekiyor. Ayrıca sendikaların öğretmenlerin özlük hakları hatta müfredat dâhil farklı konularda ortak fikirlerinin olduğu görülmüştür.

Suriyeli öğrencilerin eğitimleri üzerine yapılan ulusal araştırmalar daha çok teknik ve eğitim felsefesi boyutları üzerinde dururken, uluslararası araştırmalar teknik ve felsefi boyutlarla beraber öğrencilerin gittikleri ülkede nasıl mutlu ve huzurlu olabilecekleri gibi psikolojik ve sosyolojik boyutları da içermektedirler. Yurt içinde ve yurt içinde “Geçici Koruma” kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin eğitimlerine ilişkin eğitimin her kademesini baz alan araştırmaların varlığı görülmüştür. Bu araştırmalarda ağırlıklı olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerine başvurulduğu görülmektedir. Hizmet alan olarak öğrenci velilerinin görüşlerine başvurulmamasını bu konuda bir sınırlılık olarak düşünebiliriz. Öte yandan Suriyeli öğrencilerin eğitimi üzerine değişik platformlarda görüşlerini açıklayan ve yeni tartışmalar yaratan STK'ların fikirlerine başvuran araştırmalara da rastlanılmamıştır.

Tespit edilen çalışmalarda genellikle nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, sınırlı sayıda araştırmada ise karma ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı görülmüştür. Suriyeli öğrencilerin eğitimleri üzerine yapılan araştırmalarda ağırlıklı olarak resmî görevli öğretmenlerin fikirlerine başvurulduğu gözlemlenmiştir. Mevcut durumun ifade edilmesi ve basit öneriler bağlamında bu çalışmalar değerli kabul edilebilir. Ancak eğitim sektöründeki STK'lar Suriyeli öğrencilerin eğitimine ilişkin tutum ve yaklaşımlarını daha özgürce ifade edebileceklerdir.

Bu araştırmada geçici koruma kapsamındaki Suriyeli ocukların eēitimleri hakkında eēitim sendikalarının deēerlendirmelerine yer verilmiş olup bu araştırma literatürde bu konudaki eksikliēi gidermek için yapılmıştır. Daha önce yapılan araştırmalarda hem Almanya’da hem de Türkiye’de kurulan eēitim sendikalarının ideoloji odaklı olduēunu hatırlayacak olursak öēretmenlerin Resmî kimlikleriyle ifade edemeyecekleri ideolojik söylemlerini baēlı bulundukları eēitim sendikaları aracılıēıyla rahatlıkla ifade edebilecekleri bir gerçektir. Eēitim sendikaları, üyelerinin fikirsel olarak baēlandıkları, eēitimin sorunlarını yakından takip eden, bu sorunlarla ilgili her zaman söyleyecek sözü bulunan, temsil ettikleri kitleler tarafından yakından izlenmekte olan STK’lardır. Öēretmenlere raēmen eēitimde yapısal bir deēiřiklik çabası, eēitim planlayıcılarının hedeflerine ulaşmalarında bir engeldir. Eēitimcilerin temsilcileri konumundaki eēitim sendikalarının fikirlerinin alındıēı yapısal deēiřiklikler taban tarafından daha hızlı benimsenip uygulanabilecektir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Nitel gelenek içerisinde yer alan bu çalışma geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin eğitimi konusunda eğitim sendikalarının görüşlerini derinlemesine ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu araştırma çoklu durum araştırması deseni ile yürütülmüştür.

Durum çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine incelenmesi ve betimlenmesi şeklinde açıklanmaktadır (Merriam 2013). Chmiliar'a (2010) göre ise sınırlı bir sistemin ne şekilde çalıştığı ve işlediği hakkında düzenli bilgi elde etmek için çoklu veri toplama kullanılarak o sistemin derinlemesine incelenmesini içeren bilimsel bir yöntemdir.

Gerring (2007) durum çalışmasını birden fazla durum içermesi halinde çoklu durum çalışması şeklinde tanımlamaktadır. Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimine farklı sendikaların bakışlarını elde etmek ve bu bakışları karşılaştırmak amaçlarını güden araştırmamızda çoklu durum çalışması deseninin çalışmanın amacına ulaşma noktasında etkin bir desen olacağı değerlendirilmiştir.

3.2.Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu, nitel geleneğe ve çoklu durum desenine uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Ölçüt örnekleme, evren içerisinde daha önceden belirlenen nitelik veya seviyelere uygun olay, kişi, kurum veya nesnelerin seçilerek örneklem oluşturulmasıdır (Büyükoztürk vd. 2013). Ölçüt örnekleme için bu çalışmada örneklemin ülkenin belli

bir bölgesinde değil tüm illerindeki etkin varlığının olması şeklinde bir kriter belirlenmiştir. Bu noktada örneklem için 02.06.2022 tarih ve 31884 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan veriler incelenmiştir. Söz konusu verilere göre Türkiye'de 49 eğitim sendikası bulunmaktadır. Bu sendikaların evreni temsil oranları da Resmi gazete'de paylaşılmıştır (Resmî Gazete, 2022). Mevcut evreni en iyi temsil edecek örneklemle ulaşmak amacıyla Eğitim sendikaları %1'in üzerindeki ve %1'in altındaki olarak iki gruba ayrılmıştır. Bu iki grup üzerinde yapılan incelemede %1 temsil oranının altında kalan sendikaların Türkiye'nin 81 ilinin tamamında şubelerinin olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla her ilde şubeleri olduğu için %1'in üzerindeki bütün (toplam 4) sendikalar çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Bu sendikalar Tablo 3.1'de gösterilen EBS, TES, ES ve Eİ sendikaları olup görüşmeler bu sendikaların Gaziantep il şube başkan veya başkan yardımcıları ile yapılmıştır. Dört sendikadan birer yönetici olmak üzere toplam dört sendika yöneticisi ile görüşme yapılmıştır. Görüşülen 4 sendika yöneticisi 40-55 yaş aralığında ve tamamı erkek yöneticilerden oluşmaktadır. Katılımcı gruba ait detaylar sendikaların il temsilcilerinden ziyade sendikaların bizatihi kendi felsefeleri olduğundan bu sendikalar ile ilgili detaylı değerlendirmeler bir önceki bölümde sunulmuştur. Tablo 3.1 de görülen üye sayılarının yoğunluğu, temsil güçlerine de işaret etmektedir.

Tablo 3.1. 4688 sayılı kamu görevlileri çalışanları eğitim öğretim ve bilim hizmetleri sendikaları 2022 Temmuz istatistikleri (%1 ve üzeri üyeye sahip 4 sendika, 31884 Sayılı Resmî Gazete)

Eğitim Sendikaları	Üye Sayısı	Sendikalaşma Oranı
Eğitim Bir Sen	429792	34,203
Türk Eğitim Sen	251809	20,039
Eğitim sen	78304	6,232
Eğitim İş	77241	6,147

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma sırasında veriler görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme yöntemi, araştırma yapılan konu üzerinde karşılıklı olarak konuşarak sözel bilgi toplama yöntemidir ve genellikle yüz yüze şeklinde yapılmaktadır. Görüşme, önceden belirlenen araştırma konusunda derinlemesine bilgi sağlamaktadır (Büyüköztürk vd., 2013; Kıncal, 2015). Bu çalışmada görüşmeler sırasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun sorular kullanılmıştır. Bu teknikte araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Ekiz, 2003).

Araştırma kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları araştırmanın kavramsal çerçevesi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda sendika temsilcilerinin farklı bakış açılarının, geçici koruma kapsamındaki öğrencilerin eğitimlerinin mevcut durumlarına ve geleceklerine dair yapacakları değerlendirilmeleri elde etmek için eleştirel sorgulama ve nitel çalışma alanında uzman akademisyen görüşü eşliğinde görüşme soruları yeniden düzenlenmiş olup, soruların literatürde ifade edilen temel kavramsal çerçeveye ve nitel geleneğe uygunluğu sağlanmıştır. Bu bağlamda, uzman görüşü alınarak yönlendirici olduğu ifade edilen sorular yönlendiricilikten uzak ve derinlemesine bilgi edinmek amacı ile yeniden düzenlenmiştir. Örneğin “Suriyelilerin eğitiminde karşılaşılan problemler” daha genel bir ifade ile sorularak “Gaziantep’in eğitim-öğretim anlamındaki öncelikli problemlerini sendikanız nasıl değerlendirmektedir?” şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmaya başlamadan önce Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna başvurularak araştırma izni alınmıştır (EK 3). Araştırmamızın alt problemleri dikkate alınarak her katılımcı ile iki görüşme yapılmıştır. Daha kullanışlı veriler elde edebilmek için ikinci görüşmelerde birinci görüşmeleri yaptığımız sendika yöneticileri ile görüşülmüştür. Görüşmelerde (Ek 4) “Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu” kullanılmıştır. Birinci görüşmelerde birinci ve ikinci alt problemler dikkate alınarak hazırlanan altı adet yarı yapılandırılmış soru, ikinci görüşmelerde üçüncü alt problem dikkate alınarak hazırlanmış üç adet yarı yapılandırılmış görüşme sorusu kullanılmıştır (Ek 1).

3.4. Veri Analizi

Bu çalışmada görüşme süreçlerinde elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz, veri toplama teknikleri kullanılarak toplanmış verilerin önceden tespit edilen temalara göre sınıflandırılması ve yorumlanması şeklindeki bir nitel veri analiz türüdür. Bu yöntemde araştırmacı doğrudan alıntılara sık sık yer vererek görüştüğü bireylerin düşüncelerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmektedir. Bu yöntemde asıl amaç, toplanan bulguların özetlenmiş ve yorumlanmış olarak aktarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Walcott'a (1994) göre betimsel analiz verilerin özgün formuna sadık kalarak doğrudan alıntılarla açıklayıcı bir yaklaşımla sunulmasıdır.

Araştırmada çözümlenen görüşler; Türkiye'nin bütün illerinde şubesi bulunan dört sendikanın Gaziantep ilindeki şube yöneticilerinden başkan veya başkan yardımcıları ile yapılan yüz yüze görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış sorulara verilen cevaplardan derlenmiştir. Sendika temsilcilerinin geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri konusundaki temsil ettikleri sendikaların görüşlerini yansıtan ifadeleri alınmıştır. Bu ifadeler ilgili literatürle şekillenen kavramsal çerçeveden elde edilen uyum süreci, geri gönderilme, eğitim hakkı gibi ifadelere uygun olarak belirlenen başlıklar altında ve araştırma sorusuna uygun temalar eşliğinde analiz edilmiştir. Bu noktada toplanan verilerin analizi çoklu durum çalışması desenine uygun olarak analiz edilirken negatif durum yönteminden faydalanılmış ve bulgular şekillenirken bu yöntem sayesinde sendika temsilcilerinin görüşleri benzerlik ve farklılıklarına göre değerlendirilmiştir (Silverman, 2006).

Betimsel analiz dört aşamadan meydana gelmektedir.

1. Betimsel analiz için çerçeve oluşturulması
2. Temaya uygun çerçeve kapsamında verilerin uygulanması
3. Bulguların betimlenmesi
4. Bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2011)

Bir sivil toplum örgütü olarak sendikaların kendilerini nasıl tanımladıkları sorusuna verilen cevaplar kavramsal çerçeveye uygun olarak belirlenen öğretmen hakkı ve sendikacılık yaklaşımı temalarıyla analiz edilmiştir. Sendikalarının Gaziantep'in eğitim öğretim dünyasındaki yerini ifade ediş şekilleri teması, ilgili görüşme sorusuna uygun olarak seçilen tema yordamıyla ele alınmıştır.

Örneğin, sendikalara göre Gaziantep'in eğitim öğretim anlamındaki öncelikli problemleri sorusuyla kavramsal çerçeveye uygun olarak göç alan bir il, öğretmen açığımız, okullardaki temizlik personeli ve güvenlik görevlisi sorunu, derslik problemimiz, liyakatsiz yöneticiler, çarpık sanayileşme, ikili eğitim, öğretmenler için hayat pahalılığı temaları kullanılmıştır.

Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda sendikaların genel görüşleri sorusuna gelen cevaplar kuramsal çerçeveye uygun olarak belirlenen Türk öğrencilerle birlikte eğitilmeleri, okullara eşit dağıtılmaları gerektiği, kendi mahallelerinde okullarda eğitim almaları gerektiği temalarıyla analiz edilmiştir.

Sendikalara göre geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda Millî Eğitim Bakanlığı'nın uygulamalarının etkililiği sorusuna gelen cevaplar kuramsal çerçeveye uygun olarak ve görüşme sorusu yardımıyla derlenen temaya göre ele alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırmada katılımcılarla iki tur görüşme yapılmıştır. Birinci tur görüşmede araştırmanın iki alt problemi, farklı eğitim sendikalarının kendi felsefelerine göre Gaziantep ilinin eğitimi ile ilgili görüşlerini nasıl belirttikleri ve farklı eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimleri ile ilgili görüşleri değerlendirilmiştir. İkinci tur görüşmede ise araştırmanın üçüncü alt problemine göre eğitim sendikalarının birinci tur görüşmelerde birbirlerinin farklılaşan ve benzeşen fikirlerini nasıl değerlendirdikleri sorgulanmıştır. Eğitim sendikaları yöneticileri ile yapılan bu iki tur görüşme sonucunda elde edilen bulgular, görüşme soruları eşliğinde belirlenen temalara göre sınıflandırılarak aşağıda sunulmuştur.

4.1. Farklı Eğitim Sendikalarının Kendi Felsefelerine Göre Gaziantep İlinin Eğitimi ile İlgili Görüşleri

4.1.1. Sendikaların Temel Felsefeleri

Eğitim sendikaları kendilerini iki boyutta tanımlamışlardır. Birinci boyut öğretmen hakkı anlamında hak sendikacılığı, ikinci boyut ise eğitime ve sendikacılığa bakış ve aslında varoluş gerekçeleri. Yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre sendikaların ideolojik benzerlikleri gibi farklılıkları da belirgin bir şekilde açığa çıkmıştır. Örneğin ES ve Eİ sendikaları arasındaki benzerlik bir zamanlar tek sendika olduklarının çarpıcı bir kanıtı olabilecektir.

Gaziantep ilindeki geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim süreçleri ile ilgili görüşlerine odaklanan çalışmada farklı sendikaların görüşleri doğal olarak bu sendikaların sendikal faaliyetlerindeki farklılık temelinde değerlendirilmiştir. Bu noktada sendikacılık yaklaşımları bakımından görüşleri incelenen temsilcilerin temsil ettikleri sendikaların oldukça farklı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle öğretmen hakkı noktasında EBS ve TES sendikaları yöneticilerinin özlük, sosyal, ekonomik ve hukuki hakları ön plana çıkarmaktadır. Öte yandan Eİ sendikası yöneticisinin çalışanın yanında ve işverene karşı muhalefet şeklinde ifade ettiği öğretmen hakkı konusunda, ES yöneticisinin ezilenden taraf şeklinde tanımlama yaptığı tespit edilmiştir.

Benzer şekilde, sendikacılık yaklaşımlarının da oldukça farklılaştığı tespit edilen bu sendikalardan EBS ve TES sendika temsilcilerinin toplumu milli ve manevi değerlendirenden yana bir sendikacılık yaklaşımını ön plana çıkardıkları ifade edilebilir. EBS yöneticisi kendi felsefelerini “*Sendikacılığın pozitivist ve materyalist bedenine bizim değerlerimizden örülü bir gömlek giydirdik. Sendikacılığı biraz daha toplumun ve milletin değerleriyle barışık bir hale getirmeyi kendimize bir görev atfettik ve böyle uyguluyoruz.*” (EBS yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde açıklarken TES yöneticisi ise kendilerini “*Bu ülkenin bayrağından istiklal Marşından, bu ülkenin Atatürk’ünden, andından, bu ülkenin milli ve manevi değerlerinden yanayız.*” (TES yöneticisi 1. Görüşme) açıklamasıyla tanımlayarak ve milli bir sendika olduklarını da özellikle vurgulamıştır.

Öte yandan, görüşme formundaki nitel veriler değerlendirildiğinde, Eİ sendika yöneticisi sendikacılık yaklaşımlarını tanımlarken “*Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda çağdaş, bilimsel ve karma eğitimi önceleyen bir sendika*” (Eİ yöneticisi 1. Görüşme) olduklarını belirtmiştir. ES yöneticisi ise “*Geçmişten bugüne ezilenlerden yana; eğitimin, bilimsel, nitelikli, laik çağdaş ve anadilde olmasından yana olup eğitim emekçilerini de bu anlamda örgütleyen bir sendikayız.*” (ES yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde bir söylemle kendilerini ifade etmiştir.

TES ve EBS yöneticilerinin felsefelerinde yerlilik, milli ve manevi değerler ortak nokta olarak ağır basarken Eİ ve ES yöneticilerinin felsefelerinde ise bilimsellik ve Atatürk ilkeleri ortak nokta olarak göze çarpmaktadır.

4.1.2. Sendikaların Gaziantep'in Eğitim Öğretim Durumu ile İlgili Değerlendirmeleri

Sendikacılık felsefesi ve öğretmen hakkı yaklaşımları bakımından oldukça farklı oldukları tespit edilen sendikaların faaliyet gösterdikleri Gaziantep ilinin eğitim-öğretim dünyasındaki yerleri bakımından kendilerini temel felsefelerine uygun olarak konumlandıklarını tespit edilmiştir. EBS il yöneticisi bu konudaki ifadesinde sendikalarının eğitimin her alanında etkili işler ortaya koydukları söyleyerek Gaziantep'teki faaliyetlerini kısaca *“Bize öğretilen öğreti şudur, hayra motor şerre fren olacağımız her yerde olmamız gerekir. Dolayısıyla da eğitim dünyasının da sosyal hayatın da her yerinde biz varız.”* (EBS yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde ifade etmiştir. Bununla birlikte EBS yöneticisi ayrıca *“Aslında birçok sorundan söz edebiliriz. Okullardaki temizlik personeli ve güvenlik görevlisi sorunu da şu an en önemli sorunlarımız diyebiliriz.”* şeklinde konuşarak okullarda yaşanan güçlükleri yakından takip ettiklerine dikkat etmiştir. Öte yandan Gaziantep'in eğitim öğretimindeki bütün problemlerini açıkça ifade eden ve problemleri gerek bürokrasi gerekse siyasetin baskısına rağmen söylemekten çekinmeyen bir sendikal yapıya sahip olduklarını ifade eden TES sendika yöneticisi ait oldukları sendikanın temel yapısını Gaziantep özelinde *“Yanlışın karşısında doğruya projektör tutan bir yapıya sahibiz.”* (TES yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde tanımlamıştır. Türkiye genelinde eğitimde var olan aksaklıkları tespit ederek genel merkezlerine ulaştırdıklarını ifade eden Eİ Sendikası yöneticisi ise bu bilgilerin MEB ile sürekli olarak paylaşıldığını dile getirmiştir. Bu tespitiyle bakanlık ile iletişim halinde olmalarının sendikanın duyarlılığı göstermek adına Gaziantep'i de içerisine alan önemli bir sendikal faaliyet alanı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Eİ sendika yöneticisi *“Her ne kadar kamusal bir sendika da olsanız bir yürütme oluşturamazsınız.”* (Eİ yöneticisi 1. Görüşme) sözüyle sendikacılığın sınırlarına işaret etmektedir. Gaziantep'te az bir üye sayısı olmasına karşın etki güçlerinin oldukça fazla olduğunu ifade eden ES yöneticisi *“Şu anda etki anlamında en etkili sendikayız. Gaziantep'te 1400 üyemiz olmasına rağmen bulunduğumuz ortamlarda etki gücümüz daha fazladır. Eğitimin bir paydaşı olarak eğitimin ileriye gitmesi için elimizden geleni yapıyoruz. Gaziantep'te eğitimle ilgili bütün platformlara katılırız.”* (ES yöneticisi 1. Görüşme) ifadesi ile Gaziantep ilinin eğitimi ile ilgili hassasiyetlerini dile getirmiştir.

Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere bu sendikaların gerek temel felsefeleri gerekse uygulamaları bakımından temel ayrışma noktalarının olduğu anlaşılmaktadır. Birer STK olan bu sendikaların Gaziantep ilindeki eğitim ve öğretim süreçlerinde karşılaşılan öncelikli problemler bağlamında da benzerlikleri olmasına rağmen derin farklılıklar da gösterdiği anlaşılmaktadır. STK'ların şehrin eğitimi ile ilgili olarak ortak ifade ettikleri problemler göç alan bir il, öğretmen açığı, okullardaki temizlik personeli ve güvenlik görevlisi sorunu, derslik sayısının azlığı, yönetici nitelikleri, çarpık sanayileşme, Suriyeli öğrenciler, ikili eğitim, öğretmenler için ekonomik zorluklar şeklinde ifade edilebilir.

4.1.3. Sendikalara Göre Gaziantep'in Eğitim Öğretim Öncelikleri

Gaziantep ilinin yurt içi ve yurt dışı göç alan bir şehir olduğunu dile getiren EBS yöneticisi okullarda yeterli sayıda derslik olmadığını vurgulamıştır. *“Suriye başta olmak üzere birçok ülkeden de göç geliyor ve geçen seneki rakamlara göre 80.000 yabancı öğrenci temel eğitim ve ortaöğretimde eğitim alıyor.”* (EBS yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde bir ifadeyle derslik yetersizliğini sebebini de açıklayan EBS yöneticisi öğretmen açığının ve derslik başına düşen öğrenci sayısının Türkiye ortalamasının çok üzerinde olduğuna dikkat çekmiştir.

Öğretmenlerin yeterli niteliğe sahip olmayan ve etkili ölçme ve değerlendirme süreçlerine maruz kalmadan atanan eğitim yöneticileri, hayat pahalılığı ve bir siyasi erke yakın sendikanın baskısı altında olduğunu ifade eden TES yöneticisi, EBS yöneticisine benzer şekilde yine aşırı kalabalık sınıflara dikkat çekmiştir. TES yöneticisi Gaziantep ili eğitim sistemindeki mevcut problemlerini *“Sınıf kalabalıkları, normal eğitime geçilememesi, derslik açığı, okul açığı, öğretmen açığı”* (TES yöneticisi 1. Görüşme) başlıklarıyla somutlaştırmıştır. Bir metropol olarak Gaziantep'te çarpık sanayileşmeye ve yabancı uyruklu öğrencilerin varlığına dikkat çeken Eİ yöneticisi bütün bu durumların eğitimin kalitesini ve öğrenci seviyesini düşürdüğünü dile getirmiştir. Öğretmen açığından da rahatsız olan Eİ yöneticisi bu durumu şu şekilde ifade etmektedir. *“Aynı zamanda öğretmen sorunu da vardır. Antep'te eksik öğretmenleri telafi etmek için de ücretli öğretmen adı altında 2447 tane öğretmen istihdam edilmektedir.”* (Eİ yöneticisi 1. Görüşme)

ES yöneticisi de diğer sendikaların yöneticileri gibi Suriyeli göçüne dikkat çekmektedir. *“Okullarımızda öğretmen açığı var. Ücretli öğretmenle telafi etmek olumsuz bir durumdur.”* (ES yöneticisi 1. Görüşme) sözleriyle öğretmen açığına dikkat çeken ES yöneticisi öğretmen açığının yanı sıra eğitim yöneticisi seçiminde herhangi bir ölçüte tabi olmadan mülakatlarla atama yapılmasının Gaziantep ilinin öncelikli bir eğitim sorunu olduğunu ifade etmiştir.

4.2. Sendikaların Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Eğitimi Konusundaki Görüşleri

Eğitim sendikaları yöneticilerinin geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri konusundaki görüşleri, uyum süreci, geri gönderilme, eğitim hakkı, anadilde eğitim, Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle birlikte eğitilmeleri ve Suriyeli öğrencilerin okullara eşit dağılımı olmak üzere altı tema üzerinden değerlendirilmiştir. Elde edilen verilere göre tüm sendika yöneticilerinin geçici koruma statüsündeki öğrenciler için eğitimin bir hak olduğu ve mutlaka eğitim almaları konusunda hem fikir oldukları anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin uyum süreci hakkında EBS yöneticisi Türkiye dostu olmaları ve dini değerlerine göre yetiştirilmeleri fikrinde iken, TES yöneticisi ise Türk kültürüne entegre olmalarının önemine vurgu yapmıştır. Buna karşın ES yöneticisi kendi kültürlerine göre yetiştirilmelerinden yana bir tavır sergilemiştir. TES yöneticisi ayrıca Suriyeli öğrencilerin aileleriyle birlikte savaş bitiminde gönderilmeleri gerektiğini ifade etmiştir. ES yöneticisi diğer sendikalardan farklı olarak anadilde eğitimi savunurken, EBS yöneticisi bu öğrencilerin Türkçe eğitim görmelerini ancak kendi dillerini de korumaları gerektiğini ifade etmiştir.

Gaziantep il milli eğitim müdürlüğünün mevcut “seyreltme” uygulamasına göre öğrenciler Suriyelilerin kalabalık olduğu okullardan alınarak Suriyeli öğrenci sayısı az olan diğer okullara götürülmektedir. Sendikaların bu uygulama hakkındaki farklı görüşlerine karşın çalışmaya katılan bütün sendika temsilcileri Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle birlikte eğitim görmeleri konusunda aynı fikirdedirler. Sendika yöneticilerinden TES yöneticisi, Suriyeli öğrenciler için seyreltme uygulanarak okullara eşit dağıtılmasından yana tavır sergilemektedir. Buna karşın ES yöneticisi, bu öğrencilerin taşınmasına karşı olduklarını kendi mahallelerinde kendi kültürlerinde eğitim görmeleri gerektiğini dile getirmiştir. TES yöneticisi Gaziantep'te belli okullarda

kümelenmiş Suriyeli öğrencilerin olduğunu, bazı sınıflarda sadece 5 Türk öğrenci bulunduğunu bu durumun da o sınıftaki Türk öğrencilerin “asimile” olacağı şeklinde bir risk barındırdığını dile getirmiştir. Bu konuda daha önce yapmış oldukları anketlere dikkat çeken TES yöneticisi “*Bir okulda Suriyeli öğrenci sayısı en fazla 1/5'i geçmemeli. Gaziantep'in her tarafına dağıtılmalı, okul mevcudu 1/5 olacak şekilde olmalı. Bazı okullarda her sınıfta bir Suriyeli var, bazı okullarda her sınıfta 25 Suriyeli var.*” (TES yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde konuşmuş olup ayrıca amacın Suriyeli öğrencilerin Türk kültürüne entegre olmalarının sağlamak iken bu oranların eğitimin kalitesini düşürdüğünü ve dolayısıyla Suriyeli öğrencilerin Türk toplumuna entegre olmasını da engellediğini dile getirmiştir.

ES yöneticisi ise TES yöneticisinin aksine Suriyeli öğrencilerin kendi mahallelerinde eğitim görmesinden yana olduklarını “*Bu öğrenciler adrese dayalı kayıt sistemine göre kayıtlı oldukları mahallelerdeki okullarda eğitim öğretime devam etmelidirler. Bu öğrencilerin başka okullara taşınması doğru değil.*” (ES yöneticisi 1. Görüşme) sözleriyle anlatmıştır.

Görüşme yapılan eğitim sendikası yöneticileri geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda MEB uygulamalarını ağırlıklı olarak etkili ve gerekli olduğu şeklinde değerlendirmişlerdir. Birçok konuda görüş ayrılıklarının bulunmasına rağmen bir tür mevcut durum değerlendirmesi gerektiren bu konuda sendikalar birbirlerine yakın fikirler taşımaktadırlar. EBS yöneticisi, “*Türk öğrencilerle aynı okulda okumaları bu öğrencilerin entegrasyon süresini biraz daha kısaltacak bir yöntem. Dolayısıyla şu anda Türk öğrencilerle birlikte eğitim alıyor olmaları olumlu diye düşünüyorum.*” (EBS yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde konuşurken Suriyeli öğrencilerin kendi dillerini de unutmamaları için mutlaka tedbir alınması gerektiğini dile getirmiştir (EBS Yöneticisi).

TES yöneticisi Suriyeli öğrencilerin topluma entegre olması gerektiğini ancak Suriyeli öğrencilerin sınıf değil, okul bazında eşit dağıtılması taraftarı olduğunu dile getirmiştir. Bununla birlikte TES yöneticisi Suriyeli öğrencilerin Gaziantep ilindeki eğitim süreçlerine dair “*Gaziantep'te Suriyeli çocuklar MEB dışında eğitim alıyor bu tehlikelidir. Bu derneklerin kendi programını dayatmalarını doğru bulmuyoruz. PİKTES projesi daha verimli olabilir. PİKTES'in koordinesinde yetersizlik var. MEB PİKTES projesinde kendi personellerini kullanmalı.*” (TES yöneticisi 1. Görüşme) şeklinde

konusarak Suriyelilere eğitim veren vakıf ve derneklerin kontrol edilmediğini ve bu durumun da tehlikeli sonuçlar doğurabileceğine dikkat çekmiştir.

Eİ yöneticisi, PIKTES projesi gibi çalışmaların var olduğunu, böyle durumlarda bu tür çalışmaların mutlaka yapılması gerektiğini, entegre etmek ve uyum sağlamak için bu çalışmaların şart olduğunu ancak yeterli olmadığını ifade ederek daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Öte yandan Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle eğitilmelerini anlamlı bulan ES yöneticisi, ayrı eğitim gördüklerinde adaptasyon sorunu yaşayabileceklerine dikkat çekerek MEB uygulamalarını *“PIKTES projesi kapsamında yapılan uygulamalar iyi. Öğrencilerin daha iyi Türkçe öğrenmeleri için yapılan çalışmalar iyidir. Yeterli buluyorum.”* (ES yöneticisi 1. Görüşme) sözleriyle özetlemiştir.

4.3. Eğitim Sendikalarının, Diğer Eğitim Sendikalarının Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Eğitimleri ile İlgili Benzer ve Farklı Görüşleri Hakkındaki Değerlendirmeleri.

4.3.1.Suriyeli Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullardan Alınarak Farklı Okullara Taşınması, Seyreletme Uygulaması Üzerine Farklılaşan Görüşler

Eğitim sendikaları ile yapılan ikinci görüşmelerde birinci görüşmeler neticesinde elde edilen bulgulardan farklılaşan ve benzeşen düşünceler tespit edilerek bu farklılıklara ve benzerliklere nasıl baktıkları tespit edilmiştir. Sendikaların bu bakışları “farklılaşma ve benzeşme” şeklinde iki tema üzerinden değerlendirilmiştir. ES ve TES sendikaları ile yapılan birinci görüşmede Suriyeli öğrencilerin yoğun olduğu okulların mevcut durumda uygulandığı gibi seyrektirmeye tabi tutulması yani Suriyeli öğrencilerin daha az olduğu okullara taşınarak eğitime farklı okullarda devam etmeleri tartışması bütün sendikalara tekrar sorulmuştur. İlk görüşmelerde bu fikrin savunucusu konumundaki TES yöneticisi ikinci görüşmede bu konu üzerindeki fikirlerinin daha önce sahada yaptıkları bir araştırmaya dayandığını ve mevcut uygulamayı savunduklarını ifade etmiştir. Ancak, konu ile ilgili çalışmaların halen yetersiz olduğunu iddia eden sendika yöneticisi benzer uygulamanın mahalle yerleşkelerindeki tüm Suriyelilere uygulanması gerektiğini aksi takdirde Türk öğrencilerin asimile olma riski

olduğunu ayrıca Suriyeli öğrencilerinde içinde bulundukları ülkenin kültürüne uyum sağlayamayacağını söylemiştir. TES yöneticisi bu durumu *“İlimizde yaptığımız araştırmalara göre Suriyeliler belli mahallelerde yoğunlaşmış durumdadır. Birçok[mahallede]Suriyeli nüfusu çok fazladır. Bu nüfus okula da yansıyor. Bir okulda 550 öğrencinin 420'si Suriyeli. Burada oran %60 veya %70'e tekabül edebiliyor.”* (TES yöneticisi 2. Görüşme) şeklinde açıklamasıyla yaptıkları araştırmalara dair istatistikleri bizimle paylaşmışlardır. Seyreltme ya da kontenjan uygulamasını ısrarla savunan TES yöneticisi bu fikirlerinin altında yatan sebepleri *“Bu durumda Türk öğrenciler asimile oluyor, Türk öğrenciler Araplaşıyor.”* şeklinde ifade ederek meseleyi *“Bu öğrencilerin Türk toplumuna adapte olması gerekiyor.”* yorumu ile somutlaştırmıştır. Problemin çözümü noktasında bilimsel bir çalışmadan kaynaklı önerilerinin ise *“...bir sınıfta en fazla Suriyeli öğrenci o sınıfın 1/5'ini geçmemelidir”* şeklinde olduğunu vurgulayarak *“Kendi mahallelerinde eğitim görmeleri ortaya söylenmiş bir söz biz bunu kabul etmiyoruz.”* (TES yöneticisi, 2. Görüşme) söylemiyle de karşı görüşü eleştirmiştir. TES yöneticisi bu uygulamanın gerçekleşmemesi durumunda meydana gelebilecek olumsuzluğu şu şekilde örneklemiştir. *“Gaziantep'te aynı mahallede fazla bulunmalarını, gettolar oluşmasını, ayrı bir kültür oluşmasını da doğru bulmuyoruz. Bazı mahallelerde Türk evleri azınlıkta kalmış bu doğru bir durum değil. Bizler bu mahallelerin de dağıtılmasından yanayız.”* (TES yöneticisi, 2. Görüşme). TES yöneticisi, ES yöneticisinin öğrencilerin kendi kültürlerinde ve dillerinde eğitimlerini sürdürmeleri fikrini bu tür fikirlerin toplumların kaynaşmasının önünde bir engel olduğu söylemiyle yorumlamıştır.

Suriyeli öğrencilerin farklı okullara taşınması konusunu Eİ yöneticisi de önemli bulmaktadır. Ancak getirdiği sonuçlara bakıldığında eğitimin üçayağı olan öğretmen, öğrenci, veli iş birliğinin sağlanamadığını, bu konunun daha geniş çaplı çalıştaylar düzeyinde ele alınarak çözülmesi gerektiği savunarak fikirlerini *“Seyreltme önemlidir. Sonuçlarına baktığımızda eğitimin üçayağı olan öğretmen, öğrenci, veli iş birliğini sağlayamıyorsun, kontrol da sağlayamıyorsun.”* şeklinde açıklamıştır. Bu konudaki önerisini ise *“Daha geniş çaplı çalıştaylar düzeyinde bunun çözülmesi gerekir.”* sözleriyle dile getirmiştir. Eİ yöneticisi ayrıca *“Farklı düşünenler de olabilir ancak bizim görüşümüz budur seyreltme olabilir ancak sorun çözülmüş olmayacaktır.”* (Eİ yöneticisi, 2. Görüşme) şeklindeki açıklamasıyla diğer sendikaların farklı fikirlerine

olan hoşgörüsünü göstermekte ve konuya daha çok teknik ve uygulamada karşılaşılabilecek zorluklar açısından bakışını yansıtmaktadır.

EBS sendika yöneticisi Suriyeli öğrencileri ötekileştirecek uygulamalardan kaçınılması gerektiğini, kendi Türk çocuklarımızın hakkını ihlal etmeden misafirimiz saydığımız bu Suriyeli öğrencilerin kendilerini rahat hissettikleri yerde eğitim almalarının daha doğru olduğunu söylemiş olup bu konu üzerindeki fikirlerini “*Bu çocuklar eğitim alırken kendilerini rahat hissettikleri yerde eğitim almalılar. Nasıl bir Türk öğrencinin kendini rahat hissettiği yerde eğitim alma hakkını savunuyorsak aynı şeyi Suriyeliler içinde savunmamız lazım. Suriyeli öğrencilerin de kendilerini ötekileştirilmiş hissettirecek uygulamalardan kaçınmak lazım.*” şeklinde daha çok eşitlik ve insan hakları bağlamında açıklarken bu düşüncesini “*Bunlar bizim misafirlerimiz, bunlar bizim kardeşlerimiz. Bu çocuklar bizim çocuklarımız. Netice itibariyle şu an bize sığınmışlar emanetler. Dolayısıyla biz onlar için de en iyisini düşünmeliyiz.*” sözleriyle gerekçelendirmiştir. Bununla beraber Türk çocuklarının eğitimine de dikkat çeken EBS yöneticisi “*Elbette onları düşünürken kendi çocuklarımızı ihmal etmeyeceğiz. Kendi çocuklarımıza zarar verici bir uygulamaya müsaade etmeyeceğiz.*” sözleriyle de Türk çocuklarının süreçten olumsuz etkilenmemeleri gerektiğinin altını çizmektedir. Bu söylemler bizlere EBS yöneticisinin konuya daha çok hümanizm, ötekileştirme karşıtı ve eşitlik temelli yaklaşımlarının olduğunu göstermektedir. ES ve TES arasındaki bu tartışma ile ilgili değerlendirme yapmak istemeyen EBS yöneticisi düşüncelerini şöyle açıklamıştır: “*Şimdi ES ya da TES'in yaptığı değerlendirmelere benim yorum yapmam doğru bir şey olmaz, o onların düşüncesidir. Biz kendi düşüncemize bakalım.*” (EBS yöneticisi, 2. Görüşme)

Suriyeli öğrencilerin farklı okullara taşınarak seyrekleştirilmesi uygulaması için “*ES, okulların planlanması ve okula kayıt konusunda da her öğrencinin kendi ikametline en yakın okulda öğrenim görmesini savunur.*” sözleriyle karşı duruş sergileyen ES yöneticisi ise Suriyeli öğrencileri bir kültürel zenginlik olarak gördüklerini mevcut taşıma uygulamasının bilimsel ve pedagojik değil siyasal kaygılar taşıdığını ayrıca servis ve öğle yemeği sorunu gibi uygulama zorlukları da içerdiğini iddia ederek bu uygulamaya karşı çıkma sebeplerini “*Çocuğun servis, öğle yemeği vb. nedenlerle maddi anlamda zorlanmaması, hem okulun, mahallenin bir prototipi olması, hem de anadilde eğitimin temel bir insan hakkı olduğu, her insanın en iyi kendi ana dilinde düşündüğü,*

anladığı, anlattığı ve yorumladığı” şeklinde gerekçelere dayandırmaktadır. TES’in seyretime uygulamasını savunması ile ilgili olarak “ Suriyeli öğrencileri asimile ederek kendi kimliklerinden ve anadillerinden uzaklaştırılması önerisini temel insan haklarına aykırı buluyoruz.” demiştir. ES yöneticisi uygulamanın savunulması ile ilgili olarak da “Esasen TES, bu konuda temel bilimsel ve pedagoji ilkelerinden uzaklaşarak konuyu siyasal gerekçelerle yorumlamış ve Suriyeli öğrencileri demografik yapıyı değiştirecek bir tehlike olarak görmüştür.” yorumunu yapmıştır. Ayrıca “ES ne Suriyeli öğrencilerin ne de başka anadilleri olan öğrencileri tehlike olarak görmemekte, onları kültürel zenginlik olarak görmektedir.” (ES Yöneticisi, 1. Görüşme) şeklinde konuşarak karşı görüşe olan eleştirel bakışını açıkça dile getirmiştir.

4.3.2. Suriyeli Öğrencilerin Eğitimlerinde Anadilde Eğitim ve Anadilin Unutturulmaması Yaklaşımı Üzerine Farklılaşan Görüşler

Birinci tur görüşmelerimizde Suriyeli öğrencilerin eğitimlerinde anadil yaklaşımı konusunda ES yöneticisi anadilde eğitimi, EBS yöneticisi eğitim dilinin Türkçe olmasını ancak anadillerinin de unutturulmaması gerektiğini savunmaktaydı. Bu farklılık katılımcılara ikinci tur görüşmelerde yeniden sorulmuş olup katılımcıların yeni değerlendirmeleri alınmıştır. Eİ, TES ve EBS yöneticileri mevcut uygulamadaki gibi eğitim dilinin Türkçe olmasını ancak Suriyeli öğrencilerin kendi dillerini unutmamaları için tedbirler alınabileceğini söylerken ES yöneticisi anadilin, öğrenildiği ve kullanıldığı ölçüde devamlılığının sağlanabileceğini savunmuştur. ES yöneticisi ayrıca anadilde eğitimin temel insan hakkı olduğunu vurgulamış, EBS yöneticisinin Suriyeli öğrencilerle ilgili düşüncesini *“Türkçenin eğitim dili olması daha sonra seçmeli dersler yoluyla da kendi dillerinin unutturulmaması önerisini zaten şu anda uygulanan ve verimli olmayan bir pratiktir.”* şeklinde değerlendirmiştir. ES’in bu konuyu bilimsel ve pedagojik açıdan ele aldığını iddia ederek *“Anadil, öğrenildiği ve kullanıldığı ölçüde devamlılığı sağlanabilir.”* şeklinde bir açıklama getirmiştir. ES yöneticisi ayrıca, EBS yöneticisinin eğitim dilinin Türkçe olmasını ancak Suriyeli öğrencilerin anadillerinin unutturulmaması yönündeki fikirleri ile ilgili olarak da *“Bu anlamda EBS’nin önerisini, pedagojik değil, iktidarın önerisini dile getirme olarak değerlendiriyoruz.”* (ES yöneticisi 2. Görüşme) yorumunu getirmiştir. Bu fikrin savunucusu durumundaki EBS

yöneticisi “Bir ülkeye gelen insanların yeni geldiği ülkeye entegrasyonu önemli. Burada yaşayan Suriyelilerin de bizim ülkemize entegre olması gerekiyor. Bir ülkeye entegre olabilmek içinde temelde yapılması gereken şey o ülkedeki dili öğrenmektir.” şeklinde düşüncelerini ifade ederken geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerle ilgili olarak “Dolayısıyla bu çocuklar burada misafir dahi olsalar, geri gidecek dahi olsalar, buradaki kültüre entegre olabilmek için Türkçeyi öğrenmeleri lazım.” diyerek eğitim dilinin Türkçe olmasını istemelerinin altında yatan entegrasyon ve sosyalleşme temelli bir pedagojik yaklaşımı işaret etmiştir. EBS yöneticisi ayrıca “Suriyeli çocuklar neticede dönüp kendi ülkesine gideceği için anadilini de unutmaması lazım. Her iki dilin de eğitim sürecinde kendisine mutlaka verilmesi lazım.” (EBS yöneticisi 2. Görüşme) diyerek Suriyeli çocukların gelecekte tekrar ülkelerine dönmeleri bağlamında karşılaşacakları zorluklara karşı da hazırlıklı olmaları gerektiğini savunmaktadır.

TES yöneticisi temelde anadilde eğitime karşı bir sendika olduklarını vurgulayarak bu konudaki fikirlerini hukuki, devletçi ve anayasal bir bakış açısıyla “Türkiye Cumhuriyeti’nde faaliyet gösteren bir sendikanın Türkiye Cumhuriyeti anayasasının dışına çıkmasını doğru bulmuyoruz. Anayasamızda eğitim dili Türkçedir ve Türkiye Cumhuriyetindeki okullarda Türkçe eğitim yapılır.” şeklinde açıklamış olup kendilerini “Bu noktadan hareketle anadilde eğitime karşı duran bir sendikayız.” şeklinde tanımlamışlardır. TES yöneticisi bu konuya olan sosyalleşme temelli yaklaşımlarını ise “Anadilde eğitim olayı toplumu böler, Herkes eğitimi, fizik, kimya, matematiği anadilde okuyacak olursa biz bu toplumu kaynaştıramayız, bu topluma en büyük kötülüğü yapmış oluruz.” şeklinde ifade etmiştir. Suriyeli öğrencilerin anadillerini unutmamaları konusunda ise “İnsanlar anadilini öğrenebilir, bu konuda yasal mevzuatta müsaittir. Tabii ki insanlar dillerini konuşabilir, çeşitli kültürel faaliyetlerini yapabilir bu konuda bir sıkıntımız yoktur. Devletin mevzuatına göre belli bir sayıyı bulanlar için kurslar açılıp anadilleri öğretiliyor.” (TES yöneticisi 2. Görüşme) diyerek bu konudaki fikirlerini ifade etmiştir.

Eİ yöneticisi Gaziantep’te anadilde eğitim yapılmak istense çok farklı diller konuşulduğu için bunun teknik olarak zaten yapılamayacağını şu şekilde vurgulamıştır. “Anadilde eğitimi düşündüğünüzde Gaziantep’te yirmi dilde eğitim için okul açamazsınız. Eğitim dili Türkçe olarak kalmalıdır.” Eİ yöneticisi Suriyeli öğrencilerin anadillerini öğrenmeleri ve konuşmalarının uluslararası bir hak olduğunu da ifade

ederek bu konuda gerekirse sivil toplum örgütlerinden destek alınabileceğini ancak MEB düzeyinde bir çözüme ihtiyaç olduğunu savunmaktadır. Eİ yöneticisi anadil eğitimi konusunda diğer sendikaların fikirleri ile ilgili olarak *“Milliyetçi bir kavramla bakanlar olabilir, farklı bir kavramla bakanlar olabilir, sendikaların bakış açıları kendi tüzükleridir. Anadili konuşmak uluslararası insani bir haktır.”* (Eİ yöneticisi 2. Görüşme) şeklinde konuşarak diğer sendikaların bakış açılarını kuruldukları temel felsefelerine dayandırmayı tercih etmiştir.

4.3.3. Eğitim Sendikalarının Kalabalık Sınıflar, Suriyeli Öğrencilerin Varlığı Gibi Ortak Problemler Tespit Etmelerinin ve Sendikaların Benzeşen Fikirlerinin Olmasını Değerlendirmesi

Eğitim sendikaları ile yapılan birinci tur görüşmeleri sonucunda eğitim sendikalarının kalabalık sınıflar, Suriyeli öğrencilerin varlığı gibi bazı konularda ortak görüşler bildirdikleri görülmüştü. Sendikaların bu şekilde ortak görüşler belirtebilmeleri ikinci görüşmelerde örneklem dört sendikaya tekrar sorularak ortak görüş belirtmiş olmaları ile ilgili değerlendirmeleri alınmıştır. Eğitim sendikaları genel olarak alanda sorunları yaşayan ortak kitle olmalarından kaynaklı olarak ortak sorunların dile getirilmesinin doğal olduğunu düşünmektedirler. Buna göre EBS yöneticisi, *“Ortak problemleri dile getirmek iyi ve olumlu bir şeydir. Örneğin kalabalık sınıflar ortak problemimiz, nüfus arttıkça öğrenci de artıyor. Birçok il nüfusu kadar bizim Suriyeli öğrencimiz var.”* şeklinde değerlendirerek sendikaların ortak problemleri dile getirmelerinin sebebini *“Sorunu yaşayan tüm eğitim çalışanları olduğu için bu tür problemleri diğer sendikalarda dile getirmiş olabilir.”* (EBS yöneticisi 2. Görüşme) sözleriyle açıklamıştır.

TES yöneticisi, sendikaların ortak problemleri dile getirmelerini bir zenginlik olarak görmekte olup bu durumu şu şekilde açıklamıştır. *“Problemler ortaktır ve Gaziantep'te yaşıyor. Dolayısıyla sendikalar için bu tür konular farklı olamaz. Ancak çözüm önerileri noktasında belki ayrışabilirler bu da işin doğasında var.”* (TES yöneticisi 2. Görüşme) Ayrıca TES yöneticisi, kalabalık sınıfların oluşmasının 1997 yılında kesintisiz eğitimle birlikte başladığını problemlerin üst makamlara doğru bir şekilde taşınmadığını, Gaziantep'teki derslik açığının halen devam ettiğini, Gaziantep'te

halen ikili eğitim yapıldığını bu durumun sebebi olarak da Suriye'den gelen göç ve derslik için yeterince yer sağlanamamasını göstermektedir. TES yöneticisi yeterince boş okul alanı sağlandığında ve doğru mimariye sahip okul binaları yapıldığında gelecekte meydana gelecek birçok sosyolojik problemin önlenebileceğini savunmaktadır.

ES yöneticisi, kalabalık sınıflar ve Suriyeli öğrencilerin varlığının eğitim sendikalarınca ortak sorunlar olarak görülmesinin sebebini *“Eğitim sendikalarının bu sorunlarda ortaklaşmış olması, alanı iyi gözlemlemiş olmalarından kaynaklanmıştır. Sorunlar ortak fakat çözüm önerileri farklılaşabilmektedir.”* (ES yöneticisi 2. Görüşme) sözleriyle açıklamakta ve eğitim sendikalarının çözüm önerilerinde de ortaklaşabilmesinin sorunların çözümünü hızlandıracağını ve kolaylaştıracağını savunmaktadır. ES yöneticisi ayrıca MEB'in dezavantajlı bütün gruplar için hayata geçirdiği destek eğitim odası, destekleme ve yetiştirme kursları, telafi eğitimleri gibi uygulamalarının daha da çoğaltılmasını önemli bulduklarını ifade etmiştir. Ayrıca, sınıfların kalabalık olması konusunda yapılacak şeyin de derslik sayısının çoğaltılması, okullar arasındaki imkân eşitsizliğinin giderilmesi ve norm kadro sayısı kadar öğretmen atamasının yapılması olduğunu da düşünmektedir.

Eİ yöneticisi ise sendikaların ortak fikir belirtmesini *“Bizler eğitimciyiz, eğitimin bileşenlerinden biriyiz. Ortak problemde uzlaşıp çözüm üretmek zorundayız. Elbette farklı konulara benzer bakış açıları olabilir”* şeklinde açıklamıştır. Ayrıca ortak fikirler olmasının bir gereklilikten kaynaklandığını iddia ederek bu gerekliliği *“Eğitim bir temel haktır ve bu temel hakkın sağlanması gerekiyor. Eğitimli bireylerin oluşması gerekiyor. Hatta dört büyük eğitim sendikası ile değil bütün eğitim sendikalarının paydaşlarının işin içinde olup fikirlerini paylaşıp öngörü sunmaları gerekiyor.”* (Eİ yöneticisi 2. Görüşme) şeklinde tanımlamıştır. Sendikaların ortak fikirler belirtebilmelerini temelde zaten eğitimci ve eğitimin bileşeni olmalarına bağlayan Eİ yöneticisi bu ortaklaşmanın çözüm üretme noktasında da bir zorunluluk olduğunu savunmaktadır.

Sendikaların ortak problemleri dile getirmeleri bağlamında sendika yöneticilerinin açıklamaları her ne kadar birbiriyle zıtlaşır nitelikte olmasa da farklı bakış açılarını yansıtmaktadır. EBS yöneticisi bu durumu yaşanan sorunların ortak olmasıyla açıklamış ve pozitif bir bakışla değerlendirmiş, Eİ yöneticisi ise sendika yöneticilerinin eğitimin bileşeni olmalarına bağlayarak bu ortaklaşmayı bir zorunluluk olarak görmüştür. Sendika yöneticilerinin ortak fikirler belirtmelerini diğer iki

sendikadan TES yöneticisi sorunların ortak zeminde yaşanmasına, ES yöneticisi ise sendika yöneticilerinin alanda iyi bir gözlemci olmalarına dayandırmıştır. Benzeşme algısından ortaya çıkan farklı bir bulgu da ES ve TES yöneticileri çözüm önerilerinin farklılaşabileceğini düşünürken Eİ ve ES yöneticileri ortaklaşmanın çözüm üretme noktasında da bir zorunluluk ve gereklilik olduğuna dikkat çekmektedirler.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Eğitim sendikaları kendilerini bir sivil toplum örgütü olarak tanımlarken bunu iki boyutta yaptıkları tespit edilmiştir. Üyelerin mevcut sosyal, ekonomik ve özlük gibi haklarının savunucusu olarak tanımlamakla beraber, görüşlerini ve siyasal fikirlerini de içeren ikinci bir tanım daha yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar daha önce bu alandaki araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Öte yandan sendikalarla ilgili yapılan farklı bir araştırmaya göre eğitim sendikalarının eğitim çalışanlarının özlük, sosyal haklar vb. haklarını koruma ve geliştirme işlevlerinin yanında ideolojik ve siyasi yönlerinin de olduğu görülmüştür. Erdoğan ve Karaman (2016) tarafından yapılan araştırmaya göre eğitim sendikalarının eğitim çalışanlarının özlük, sosyal haklar vb. haklarını koruma ve geliştirme işlevlerinin yanında ideolojik ve siyasi yönlerinin de olduğu görülmüştür. Erdoğan ve Karaman (2016) bu durumun STK'ların sahip oldukları temel felsefi amaçlarının yansıması olarak doğal bir sonuç olduğu ve ortak problemler konusunda farklı görüşlerin var olmasının sivil toplum alanının doğası gereği beklendik bir sonuç olduğu şeklinde değerlendirilmiştir. Özellikle MEB ile iletişim halinde olduklarını ifade eden katılımcı eğitim sendikalarının toplumun problemlerine çözüm bulmak adına geliştirdikleri çoklu ve alternatif bakış açılarının önemli bir sivil toplum çabası olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Araştırmamızın ikinci tur görüşmelerinde sendikaların benzer problemleri dile getirmeleri ve benzer çözüm yolları sunmaları çoğunlukla eğitim, bina ve diğer uygulamaları kapsamakta olup sorunları birlikte yaşamının vermiş olduğu tecrübe sayesinde gerçekleşmektedir. Gül ve Öztürk (2021) tarafından yapılan araştırma

sonuçlarında da sendikalar daha önceki eğitim programları üzerine farklı görüşler belirtirken 2005 eğitim programı ile ilgili daha ortak ve olumlu görüşler sunmuşlardır.

Bazı sendika temsilcileri, öğrencilerin anadilde eğitim almaları hakkını ön plana çıkarmışlardır. Bazı sendika temsilcileri ise Türkçe eğitiminin önemine dikkat çekerken bu öğrencilerin ana dillerinin de korunacağı bir eğitim sürecinin önemine vurgu yapmışlardır. Yaptığımız ikinci görüşmelerde katılımcılar eğitim dili ve ana dilin unutturulmaması konusunu yeniden değerlendirdiklerinde başlangıçta ana dilde eğitimi savunan katılımcı sendika yöneticisi bu fikrini temel insan hakkı olarak görmekle birlikte ana dilin unutturulmamasına yönelik uygulamaların yetersiz kalacağına inanmaktadır. Katılımcı diğer üç sendika yöneticisi Suriyeli öğrenciler için eğitim dilinin Türkçe olmasını savunmakla birlikte anadillerinin unutturulmaması için devlet bazlı tedbirlerin alınması konusunda hemfikirdirler. Bu şekilde ortak düşünceye sahip üç sendika yöneticisine göre anadilde eğitimin uygulamada yaratacağı teknik güçlüklerin yanı sıra içinde yaşanılan ülkeye uyum sürecini de sekteye uğratacağı düşünülmektedir. 1975'ten sonra ABD, yaklaşık yarısı çocuk 2 milyondan fazla mülteciyi ülkeye kabul ederek yerleştirdi. ABD hükümetleri, kamuoyu ve araştırmacılar, mültecilerin uyumları için farklı görüşlere sahiptirler. Mülteciler için en iyi dil öğrenimi ve uyum yaklaşımını bulabilmek için birçoğu uygulamaya dayanan değişik araştırmalar (örneğin Pryor, 2001; Delpit, 2006; Bascaramurty, 2017) yapılmıştır. Mülteci öğrencilere yönelik dil desteğini teşvik etmek ve ana dillerin gelişiminin desteklenmesinin önemine odaklanan bu çalışmalar mültecilerin veya göçmenlerin konakçı topluma adaptasyon süreçlerinin ve alacakları eğitimin kalitesinin artırılması noktasında İngilizcenin yanı sıra anadillerinin de öğrenilmesinin önemli kaktılar sağlayacağı şeklinde özetlenebilir (Cerna, 2019). Araştırmalara göre kişinin ana dilini korumak aile ve kültürel bağların korunmasına yardımcı olduğu gibi psikososyal refah için de önemli bir öğedir. İkinci dil edinimi kişileri ve aile üyelerini yabancılaştırmadan da yapılabilir (McBrien, 2005). Çünkü uyum, kimlik ve dil öğrenimi ayrımcılıktan, kültürel uyumsuzluktan ve mültecilerin kabul edilmesinde etkilenir (McBrien, 2005). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin ana dil ve Türkçe dil becerilerinin bir arada düşünülmesi ve desteklenmesinin hayati bir öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir (Yılmaz ve Sağıroğlu, 2022).

Bazı sendika temsilcilerinin MEB'in mevcut uygulamaları konusunda destekleyici fikirleri vardır. Örneğin bazı sendika temsilcilerinin öğrencilerin kendi mahallerindeki okullarda eğitim görmesinin önemli bir hak olduğu fikrine karşın, bazı sendika temsilcileri ise taşınmalı da olsa Suriyeli öğrencilerin sınıflarda yoğun bir şekilde bulunmalarının etkisiz bir uygulama olacağı fikrini savunmuşlardır. Bu sendika temsilcisine göre sınıflardaki yoğun Suriyeli öğrenci mevcudunun bu öğrencilerin akranları ile kaynaşmalarını olumsuz yönde etkileyeceği ifade edilmiştir. Birinci tur görüşmelerimizde iki katılımcı arasındaki bu tartışma ikinci tur görüşmelerde bütün sendikalara tekrar sorularak değerlendirmeleri istenmiştir. Bu konudaki farklı değerlendirmeler tartışmayı açıkça göstermektedir. Başlangıçta seyreltme uygulamasına karşı çıkan katılımcı sendika, Suriyeli öğrencilerin kendi kültüründe ve anadilinde eğitim görmeleri ve teknik sebepleri gerekçe gösterirken, seyreltme uygulamasının taraftarı konumundaki katılımcı sendika sosyalleşme, toplumsal bütünlük ve entegreyi gerekçe göstererek taraf olmasına açıklık getirmiştir. Başka bir katılımcı insancıl bir yaklaşımla konunun değerlendirilmesinden yana olurken katılımcı diğer sendika ise seyreltme uygulamasını önemli bulmakta olup ayrıca mevcut literatürde benzer bir örneğine rastlayamadığımız bu uygulama için paydaşlarla gerçekleştirilecek bir sempozyumda tartışıldığında daha verimli sonuçların elde edilebileceğini savunmaktadır. İfade edilen sonuçlar daha önce yapılmış bir araştırma olan Çaltak'ın (2009) tespitlerine paralel olarak eğitim sendikalarının aynı konularda farklı görüşlerde olabilecekleri gibi, tüm sendikaların aynı fikirde olabileceği konuların da var olabileceğini göstermiştir. Bir okuldaki Suriyeli öğrencilerin sayısının okuldaki toplam öğrenci sayısına oranının %40'ı geçmesi durumunda seyreltme uygulamasıyla öğrencilerin başka okullara taşınması konusunda yapılan literatür taramalarında bu konuya değinen çalışmalara rastlanmıştır. Örneğin, Külekçi, Gezeroğlu ve Toma (2020) araştırmalarında Suriyeli öğrencilerin istenen seviyede Türkçeyi öğrenemeyişlerini okullarda ve sınıflarda Suriyeli öğrenci sayısının çok fazla oluşuna ve bu öğrencilerin kendi aralarında grup oluşturmalarına bağlamaktadırlar. Araştırmacılar bu durumun Suriyeli öğrenciler için okulda anlatılanları anlamama, sosyalleşememe, sosyal ve akademik başarısızlık gibi sonuçlara sebep olduğu tespitlerine ulaşmışlardır.

Sığınmacı öğrencilerin öğretmenlerine sınıf içi destek için Erasmus+ programı olarak 5 ülkeden (Türkiye, Yunanistan, Belçika, Sırbistan ve Bulgaristan) sekiz partner

ile tamamlanan Avrupa Birliği projesi (refugee class assistance 4 teachers) paylaşımından elde ettiğimiz verilere göre eğitim sistemlerinin en önemli sorunu sığınmacı, geçici koruma kapsamında veya mülteci çocukların bir arada yoğunlaşma taraftarı olmalarıdır. Mülteci öğrenciler yaşadıkları merkezlere yakın ya da göçmen mahalleleri içerisindeki okullarda eğitim görüyorlar. Örneğin, Danimarka, İsveç ve Norveç'te yerli öğrencilerin yaklaşık %70'i, okul mevcudunun en az yarısının göçmen olduğu okullara gitmektedir. Bu durum, mültecilerin soyutlanmış okullarda eğitime maruz kaldığı ve bunun neticesinde de mülteci öğrencilerin dil öğrenme ihtimalinin düşük olduğu gerçeğini yansıtmaktadır. Aslında bu durumun altında yatan başlıca sebep mülteci ailelerin fakir bölgelerde barınma imkânı bulması ve daha düşük eğitim standartlarına sahip okullarda eğitim görmeleridir. Bununla birlikte toplam mevcudunun %25'inden fazlasının sığınmacı veya göçmen olduğu okullar genellikle göçmen barındırmayan okullardan daha düşük performans göstermektedir (Refugee Class Assistance 4 Teachers project, 2020). Gaziantep'te %40 rakamı dikkate alınarak uygulanmakta olan Suriyeli öğrencilerin seyretilmesi uygulaması her ne kadar uygulama zorluklarını içermiş olsa da Suriyeli öğrencilerin dil öğrenmelerini, sosyalleşmelerini ve entegrasyonlarını olumlu yönde etkileyecek bir uygulama olarak göze çarpmaktadır.

Literatür taramalarımızda görülmüştür ki Massfeller ve Hamm (2019), Suriyeli öğrencilerle diğer öğrenciler arasında ortak bir dilin olmamasının artık öğrencileri ayıran bir engel olarak algılanmamasından yanadır. Stewart (2017) ise bu öğrencilerin savaştan kaçan, başka bir ülkede eğitimsel, sosyal ve duygusal açıdan çeşitli derecelerde acı çeken ve daha sonra bilinmeyen bir yere gelen çocuklar olduğundan bahsetmektedir. Seyretilme uygulamasına dair bulgularımızda Massfeller ve Hamm (2019) ve Stewart'ın (2017) görüşlerini destekler nitelikte veriler mevcut olup bu bulgularda Suriyeli çocukların kendi çocuklarımızdan ayırt edilmeden, ötekileştirilmeden, kendilerini rahat hissedebilecekleri yerde eğitim almalarından söz edilmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimlerinin devletin sorumluluğunda olduğu konusunda ortak bir görüşe sahip oldukları, bu öğrencilerin eğitiminde PIKTES gibi projelerin sürdürülmesinin ve etkinliğinin artırılmasının önemli olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar daha önce yapılan araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

PIKTES projesi, geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin eğitim hakkını etkin kullanmaları için planlanan faaliyetlerle, çalışmaların daha profesyonel bir şekilde devam etmesine imkân sağlamıştır. Hem Türkçe dil desteği hem de öğretmen istihdamı, materyal, kırtasiye yardımı, Arapça dil desteği gibi faaliyetleri, Suriyeli çocukların eğitim kalitesini arttırmıştır. Projenin olumlu sonuçları fazladır ancak süreçte her şeyin planlandığı gibi gittiğini söylemek mümkün değildir (Kahraman, 2018).

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, eğitim sendikaları kendilerini bir sivil toplum örgütü olarak tanımlarken bunu iki boyutta yapmaktadırlar. Üyelerinin sosyal, ekonomik ve özlük haklarının savunucusu olarak tanımlamakla beraber, görüşlerini ve siyasal fikirlerini de içeren ikinci bir tanım daha yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu ikinci tanımın mevcut literatüre kavramsal tartışmaları genişletmek adına önemli bir katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir. Bu noktada sendikalar eğitimle ilgili genel politikalar hakkında fikirlerini belirtirken kendi sendikalarının felsefelerini açığa vuracak şekilde eğitim ile ilgili konularda birbirlerine benzer ve birbirlerinden farklı düşünebilecekleri sonucuna varılmıştır. Eğitim sendikaları özellikle aynı konu üzerinde konuşurken insani, teknik, ideolojik ve hukuki bakış açılarıyla yorumlayabilmektedirler.

Çalışmadan elde edilen diğer sonuçta katılımcı sendikaların ülke çapında ve yerel eğitim süreçlerinde duyarlı olduklarıdır. Bu noktada, sendikaların Gaziantep'in eğitim öğretimini takip ettikleri ve değişik konularda kendilerince reaksiyonlar gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca dört eğitim sendikasının ortak fikrine göre Gaziantep'in önemli problemleri öğretmen açığı, derslik yetersizliği ve Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretimi süreçlerinde karşılaşılan sorunlar olarak tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında eğitim sendikalarının ideolojik veya siyasi olarak kendi tanımlarıyla benzeşen sendikalarla eğitimle ilgili konularda yakın söylemlere sahip olabildikleri gibi; ideolojik olarak benzeşmeyen sendikaların da eğitimle ilgili konularda birbirlerine yakın söylemlerinin olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre sendika temsilcilerinin farklı görüşleri paylaştığı noktalarda bir araya gelerek ortak çözüm önerilerinin geliştirilebileceği sonucu da diğer bir sonuç olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, geçici koruma statüsü kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin yoğun olduğu okullardan taşınarak diğer okullarda eğitimlerine devam etmelerinin verimli sonuçlarının olabileceği tespit edilmiş olsa da paydaşların katılacağı sempozyumlarda ele alınması gereken bir konu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde bu kapsamdaki öğrencilerin sınıflardaki oranlarının da tartışılarak ortaya konulabileceği de diğer bir sonuç olarak değerlendirilmiştir.

Eğitim sendikaların geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimleri konusundaki fikirlerinin öneminden yola çıkarak eğitimle ilgili konularda geniş bir bilgi birikimi ve tecrübeye sahip olan hatta bu konularda yayınları olan eğitim sendikalarının fikirlerinin yerel ve merkezi milli eğitim yöneticileri tarafından dikkate alınması gerektiği sonucu da çalışmadan elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır. Bununla ilişkili olarak katılımcı sendikaların görüşleri değerlendirildiğinde geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimlerinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilerle birlikte olmasının olumlu ve gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yine elde edilen sonuçlara göre Türkçe eğitiminin bu öğrenciler için önemli olduğu değerlendirmiştir. Bununla birlikte geçici koruma statüsündeki öğrencilerin Türkçe öğrenirken aynı zamanda ana dillerinin de korunacağı bir eğitim sürecinin bu öğrencilerin sosyal, psikolojik gelişimlerini ve uyum sürecini olumlu etkileyecek, önemli bir unsur olduğu tespit edilmiştir. Geçici koruma kapsamındaki öğrencilerin eğitimleri üzerine yapılan araştırmaların dil sorunu bağlamında sonuçlanmasının bir kısır döngü oluşturduğu, bu tür öğrencilerin entegrasyon süreçlerinde dil sorununun artık bir engel olarak görülmemesi gerektiği araştırmamızda ulaştığımız farklı bir sonuçtur.

Araştırmamız sonucunda görülmüştür ki geçici koruma kapsamındaki öğrencilerin eğitim sürecinin izole bir eğitim yerine öğrencilerin daha geniş kitlelere dahil edilerek sürdürülmesi faydalı olacaktır. Özellikle Suriyeli öğrencilerin çok yoğun olduğu okul ve sınıflarda dil öğrenme ve akademik başarının düşük olduğu dikkate alındığında bu olumsuzluğu engellemek için farklı çalışmalara ihtiyaç duyulacaktır. Örneğin Suriyeli öğrencilerin ötekileştirilmeden eğitilmelerini kapsayan bir çözüm arayışı için paydaşlarla yapılacak sempozyum gibi çalışmalarda bu konunun ele

alınması gerektiği tespit edilmiştir. Literatür taraması ve bulgular sayesinde ulaştığımız farklı bir sonuç da geçici koruma kapsamındaki öğrencilerin eğitimleri üzerine yapılan araştırma ve uygulamaların çocukların kendilerini rahat hissedecekleri, sevgi ve şefkat temellerine eğrilmesinin daha faydalı olacaktır.

Bulgular ışığında geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimlerinin devletin sorumluluğunda olması gerektiği değerlendirilmiştir. Çalışmada konu ile ilgili olarak MEB bünyesinde yapılan çalışmaların (PIKTES gibi) sürdürülmesi ve etkinliğinin artırılmasının gerekliliği sendikalar tarafından dile getirilen diğer bir sonuç olarak ifade edilebilir.

6.2. Öneriler

1. Bu çalışmanın benzerleri geçici koruma kapsamında öğrencisi bulunan farklı illerde, ülke çapında hatta geçici korumaya dahil ya da mülteci insan barındıran farklı ülkelerde yapılarak mevcut problemlere yönelik çözüm önerilerinin kapsamı genişletilebilir.

2. Geçici koruma statüsü kapsamındaki öğrencilerin eğitimleri ile ilgili sendika temsilcilerinin ifade ettiği gibi, akranları ile aynı sınıflarda veya okullarda kaç kişiye kadar bulunmaları gerektiği yeni bir araştırma konusu olabilir.

3. Geçici koruma statüsü kapsamındaki öğrencilerin kendi mahallerindeki okullarda mı yoksa taşınmalı olarak başka okullara dağıtılıp seyreltmeye tabi tutularak mı eğitim almaları gerektiğini tespit etmeye çalışan bilimsel çalışmalar literatüre önemli katkılar sağlayabilir.

4. Gaziantep dışındaki illerde de Suriyeli öğrencilerin durumunu ele alacak araştırmalarla PİKTES gibi projelerin devamlılığının ve bazı sendikaların dile getirdiği gibi etkinliğinin nasıl artırılabilceğine yönelik çalışmalarında uygulamaya dönük önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

5. Sadece geçici koruma statüsündeki Suriyeliler için değil ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim dili Türkçe olan ülkemizde ana dillerinin nasıl ele alınması gerektiğini inceleyecek çalışmaların da önemli birer çalışma alanı olduğu düşünülebilir.

6. Eğitim sendikalarının fikirlerinin alınarak gerçekleştirilen eğitim uygulamalarının verimliliği üzerine yapılacak araştırmalar literatüre önemli katkılar sunabilir.

7. Eğitim sendikalarının dile getirecekleri ortak sorunların ve ortak çözümlerin belirlenmesine yönelik araştırmalar gerek eğitim politikalarını gerekse de eğitim uygulamalarını var olan durumdan daha iyi noktalara götürebilmek için iyi bir araç olabilir.

KAYNAKÇA

- Akgeyik, T. (1994). Sendika-siyaset ilişkisi (karşılaştırmalı modeller açısından). *Kamu-İş Dergisi*, 3(3), 77-89.
- Argon, T. & Sipahioğlu, M. (2015). Eğitim sendika yönetici ve üyelerinin MEB insan kaynakları yönetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Arlı, G. (2011). *Düzenlenebilir yapılardan düzenlenmez formlara sendikal hareketin gelişimi TÖS Eğitim-Sen* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Aslan, S. (2010). Sivil toplum: Kavramsal değişim ve dönüşüm. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 188-212
- Aykırı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki Suriyeli öğrencilerin eğitim durumlarına ilişkin görüşleri. *Turkish Journal of Primary Education*, 2(1), 44-56.
- Bascaramurty, D. (2017). Canada aims for immigration boost to buttress economy: Open-door policy would bring in 340,000 permanent residents in 2020, even as U.S. mulls tighter borders. *The Globe and Mail*, A1, A4.
- Bulut, S., Kanat Soysal, Ö. & Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). Örneklem Yöntemleri
<http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf> adresinden 12/12/2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (2. Baskı). Pegem Akademi.
- Cerna, L. (2019). *Refugee Education: Integration Models and Practices in OECD Countries [E-book]*. Organisation for Economic Cooperation and Development. <https://doi.org/10.1787/a3251a00-en>
- Chmiliar, I. (2010). *Multiple-case designs*. A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Editörler), *Encyclopedia of case study research* (ss. 582-583). İçinde. USA: SAGE Publications.
- Crul, M., Lelie, F., Biner, Ö. (2019). How the different policies and school systems affect the inclusion of Syrian refugee children in Sweden, Germany, Greece, Lebanon and Turkey. *CMS* 7(10). <https://doi.org/10.1186/s40878-018-0110-6>
- Çaltak, U. (2019). *Eğitim politikalarına etkisi açısından Almanya'da ve Türkiye'de eğitim sendikacılığı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

- Delpit, L. (2006). *Other people's children: Cultural conflict in the classroom* (2. Baskı). New York: New Press.
- Dressler, A., & Gereluk, D. (2017). *A review of the literature on the educational situation of Syrian refugee students with a focus on refugee education best practices*. University of Calgary.
- Duran, B. (2020). 2000'li yıllarda eğitim sendikacılığının değişimi: Eğitim-bir-sen örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş* (1. Baskı). Anı Yayınları.
- Eraslan, L. (2011). *Sivil toplum ve eğitim (ESTK)* (1. Baskı) Maya Akademi.
- Eraslan, L. (2012). Türkiye'de eğitim sendikacılığının tarihsel perspektifi ve günümüz eğitim sendikacılığının değerlendirilmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 1-16.
- Erdoğan, Ç. & Güneş Karaman, H. (2016). Türkiye'deki eğitim sendikalarına yönelik bir inceleme: Amaçlar, beklentiler ve sorunlar. *Sakarya University Journal of Education*, 6 (2), 123-140. <https://doi.org/10.19126/suje.62122>
- Fidan, Y. (1999). Bir etkinlik aracı olarak örgüt vizyonu. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 5(1), 199-224.
- Geçici Koruma Yönetmeliği (2014) Geçici Koruma Yönetmeliği Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi: 13/10/2014 No: 2014/6883. <http://mevzuat.meb.gov.tr/adresinden> 05.11.2021 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Gerring, J. (2007). *Case study research: Principles and practices*. Cambridge University Press.
- Göç İdaresi (2022). Göç İdaresi Başkanlığı, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden 18.10.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Gök, A. & Bozbayındır, F. (2021). Okul yöneticilerinin görüşleri bağlamında eğitim sendikaları. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 12(24), 301-328.
- Gözübüyük, M. (2002). *Türkiye'de demokrasileşme ve hoşgörü kültür ve eğitiminin yaygınlaştırılmasında sivil toplum kuruluşlarının yeri ve önemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi.
- Gül, M. & Öztürk, H. (2021). Eğitim programlarının hazırlanmasında eğitim sendikalarının işlevine ilişkin sendikaların görüşlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (59), 254-278.
- IOM. (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. Cenevre: IOM
- Işıklı, A. (1991). Türkiye'de Memur Sendikacılığı Sempozyumu. Kamu Çalışanlarının Sorunları Sempozyumu, 28-29 Aralık, Ankara.
- Kahraman, S. (2018). *Eğitim hakkının korunması açısından PICTES projesinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi.

- Kap, D. (2014). Suriyeli mülteciler: Türkiye'nin müstakbel vatandaşları. *Akademik Perspektif Dergisi*, Aralık, 30-35.
- Kıncal, R. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (4. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Kiremit, R. F., Akpınar, Ü. & Tüfekci Akcan, A. (2018). Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2139-2149. DOI: 10.24106/kefdergi.428598
- Koray, M. (2000). *Sosyal politika* (1. Baskı). Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Kuzu Jafari, K., Tonga, N. & Kışla, H. (2018). Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri ve uygulamaları. *Academy Journal of Educational Sciences*, 2(2), 134-146. DOI: 10.31805/acjes.479232
- Külekçi Akyavuz, E., Gezeroğlu, E. & Toma, Ş. G. (2020). Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yöneticilerinin görüşleri. *International Journal of Scholars in Education*, 3(1), 1-15.
- Mardin, Ş. (2020). *Türkiye'de toplum ve siyaset* (1. Baskı). İletişim Yayınları.
- Massfeller, H. & Hamm, L. (2019). "I'm thinking I want to live a better life": Syrian refugee student adjustment in New Brunswick, *Journal of Contemporary Questions in Education*.14(1). <https://doi.org/10.20355/jcie29354>
- MEB(2021). 2020 İzleme ve Değerlendirme Raporu. <http://hbogm.meb.gov.tr> adresinden 10.10.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- MEB(2022).2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Verileri <http://hbogm.meb.gov.tr> adresinden 20.10.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. *Review of Educational Research*, 75(3), 329–364. <https://doi.org/10.3102/00346543075003329>
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*(S. Turan, Çev.)Nobel Yayın Dağıtım
- OECD (2003). Üst düzey eğitim sorumluları toplantısı: Yeni eğitim politika sorunları toplantı raporu 6-8 Şubat 2003 Dublin, İrlanda.
- Özdemir, M. & Aypay, A. (2022). Türkiye'de bulunan geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikaları: Retrospektif bir değerlendirme. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 577-602. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1100730>
- Özyılmaz, Ö. (2013). *Türk milli eğitim sisteminin sorunları ve çözüm arayışları* (4. Baskı). Pegem Akademi.
- PİKTES (2022). <https://piktes.gov.tr/cms/Home/Hakkimizda>. adresinden 06.12.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Polat, İ. & Kılıç, E. (2013). Türkiye'de çokkültürlü eğitim ve çokkültürlü eğitimde öğretmen yeterlilikleri. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 352-372.
- Pryor, C. (2001). New immigrants and refugees in American schools: Multiple voices. *Childhood Education*, 275-283.

- Refugee Class Assistance 4 Teachers project, (2020). <https://www.teachers4refugees.eu/aims-and-objectives.html> adresinden 15.03.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Rengi, Ö. & Polat, S. (2014). Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık algıları ve kültürler arası duyarlılıkları. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 6(3), 135-156.
- Resmî Gazete. (2022). 31884 Sayılı Resmî Gazete.
- Saklan, E. & Karakütük, K. (2022). Türkiye'deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 51-76. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.975386>
- Sarier, Y. (2020). Türkiye'de mülteci öğrencilerin eğitimi üzerine bir meta-sentez çalışması: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 80-111.
- Silverman, D.(2006). *Nitel verileri yorumlama*(Dinç, E. Çev.) Pegem Akademi.
- Sir Balmuk, E. (2018). *2001–2014 yılları arasında Türkiye’de uygulanan eğitim yöneticisi yetiştirme, seçme ve atama ile ilgili düzenlemeler ve eğitim sendikalarının görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tez). Okan Üniversitesi.
- Stewart, J. (2017). A culture of care and compassion for refugee students. *Education Canada*, 57(1), 20-25.
- SUMMIT. (2020) Türkiye'de kalkınmaya duyarlı göç yönetimi politikalarının uygulanmasına destek projesi “Suriyeli yatırımcıların Gaziantep ekonomisine etkileri analiz raporu” <https://www.ika.org.tr/assets/upload/dosyalar/suriyeli-yatirimcilarin-gaziantep-ekonomisine-etkileri-analizi-raporu.pdf> adresinden 12/12/2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Şirin H. (2009). Sivil toplum örgütlerinin eğitime ilişkin karar alma süreçlerine katılımları üzerine bir araştırma. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 169-182.
- Talas, M. (2011). Sivil toplum kuruluşları ve Türkiye perspektifi. *Türklük Bilim Araştırmaları*, 29, 387- 401.
- Taşcı, H. C.& Yüksel Oktay, E. (2022). Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin eğitim sorunları üzerine sistematik derleme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 125-139.
- Timm, M. (2016). The integration of refugees into the German education system: A stance for cultural pluralism and multicultural education, *eJournal of Education Policy*, (specialissue), 1–8.
- Tokol, P. (2002). Sendikaların üye sayısında azalma nedenleri ve sendikaların izledikleri yeni politikalar. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 4(1).
- Tunga, Y., Engin, G. & Çağıltay, K. (2020). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir literatür taraması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 317- 333. DOI: 10.17679/inuefd.535845.

- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük (2023) <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 11.01.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Uluç, V. (2013). Türkiye’de sivil toplum ve demokrasi ilişkisi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(1), 399-418.
- Ünlü, C. (2000). *Eğitim-Sen’in kuruluşu, gelişimi ve bugünkü durumu* (1. Baskı). Eğitim-Sen Yayınları.
- Walcott, H. F. (1994). Transforming qualitative data: Description, analysis and interpretation. London: SAGE Publications.
- Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013). Kanun No: 6458, Yayımlandığı R.Gazete; Tarih: 11/4/2013 Sayı : 28615.
- Yıldırım, M. (2003). Sivil toplum ve devlet, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2).
- Yıldırım, A.& Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, İ. H. & Sağiroğlu, A. Z. (2022). Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin Türkçe ve ana dil becerilerine ilişkin algıları ve gündelik hayattaki dil tercihleri. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 2(26), 472-494. DOI: 10.56074/msgsusbd.1175922

EK 1. GÖRÜŞME SORULARI**YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME SORULARI****1. GÖRÜŞME SORULARI**

1. Öncelikle bir sivil toplum örgütü olarak sendikanızı nasıl tanımlarsınız?
2. Sendikanızın Gaziantep'in eğitim öğretim dünyasındaki yerini nasıl ifade edersiniz?
3. Gaziantep'in eğitim-öğretim anlamındaki öncelikli problemlerini sendikanız nasıl değerlendirmektedir?
4. Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda sendikanızın genel görüşleri nasıldır?
5. Sendikanız, geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda Millî Eğitim Bakanlığının uygulamalarının etkililiğini nasıl bulmakta?
6. Sendikanız geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda var olan problemlerin çözümü ile ilgili ne gibi çalışmalar yürütmekte veya üyelerinizin bu konulardaki deneyimleri diğer sendikalara veya üyelerine göre nasıl farklılaşmakta?

2. GÖRÜŞME SORULARI

1. Eğitim sen, Suriyeli öğrencilerin kendi mahallelerinde eğitime devam etmesini isterken, TES Türk öğrencilerin asimile olma riskinden dolayı okullardaki Suriyeli öğrenci sayısı 1/5 ten fazla olduğunda başka okullara gönderilerek seyreltme yapılmasını savunmaktadır. Mevcut uygulamada seyreltmenin yapıldığını da göz önünde bulundurursak bu durumu sendikanız nasıl değerlendirmektedir. Eğitim sen ve TES'in bu konuda fikirlerinin farklılaşmasını sizler nasıl değerlendirirsiniz?
2. Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili Eğitim sen ana dilde eğitimi, Eğitim-Bir-Sen Türkçenin öğretilmesini ancak anadillerinin de unutturulmamasını savunmaktadır. Sendikanızın bu konu üzerindeki fikirleri nedir, diğer sendikaların bu fikirlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

3. Eğitim sendikalarının fikirlerine göre kalabalık sınıflar, Suriyeli öğrencilerin varlığı gibi ortak problemler tespit edilmişti. Eğitim sendikalarının ortak problemleri dile getirmiş olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

EK 2. ETİK KURUL ONAYI

Zıvrak 1 arın ve Sayısı: 09.01.2023-283038

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-87841438-604.01.01-283038
Konu : Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik
Kurulu'nun 04.01.2023 Tarihli Kararları

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 04.01.2023 tarih ve 01 nolu toplantısında alınan 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13 sayılı kararlar ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ve rica ederim.

Prof.Dr. Nazım HASIRCI
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanı

Ek:Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 04.01.2023 Tarihli Kararları

- 7) Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 14.12.2022 tarih, 272105 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı (Bestami TUNÇ)" konulu yazısı incelenmiş olup Üniversitemiz Gaziantep Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yavuz SAKA'nın Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde danışmanlığını yürüttüğü Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Bestami TUNÇ'un "Eğitim Sendikaları Yöneticilerinin Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Eğitim Öğretimleri Konusundaki Görüşleri" başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasının Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'na değerlendirilmesi istenmektedir. Kurula yapılan başvuru; çalışmanın amacı, yöntemi, veri kaynakları ve veri toplama araçları açısından değerlendirilmiştir. Kurulumuza beyan edilen belgelere dayalı olarak yapılan incelemeler sonucunda başvuruya ilişkin etik aykırılık tespit edilmemiş olup adı geçen öğrencinin söz konusu yüksek lisans tezi çalışmasını yapabilmesinin uygun görülmesine;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : *BSMLFIHT8T* Pin Kodu : 39182
Adres : Üniversite Bulvarı P.K. 27310 Şehitkamil / Gaziantep, TÜRKİYE
Telefon : 0 (342) 360 12 00 Faks:0 (342) 360 10 13
e-Posta : bilgi@gantep.edu.tr Web : www.gantep.edu.tr
Kep Adresi : gaun@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/gaziantep-universitesi-ebys>

Bilgi için : Osman Şahin
Unvanı : Bilgisayar İşletmeni

EK 3. KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Sizi, **Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu**'ndan 04 /01 / 2023 tarih 7 sayı ile izin alınan ve Bestami TUNÇ tarafından yürütülen

"Eğitim Sendikaları Yöneticilerinin Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Öğretimleri Konusundaki Görüşleri: Gaziantep Örneği" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

*Gaziantep Üniversitesi Etik Kurulundan izin alındıktan sonra doldurularak kullanılacaktır.

Araştırmanın Amacı	Bu çalışmada Gaziantep'te yaşayan geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri konusunda, Gaziantep'te şubesi bulunan eğitim sendikalarının görüşlerinin ve bu görüşlerin nasıl farklılaştığının öğrenilmesi hedeflenmektedir.
Araştırmanın Yapılacağı Yerler	Gaziantep ilindeki Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim İş, Eğitim Sen sendikaları
Görüntü ve/veya ses kaydı alınacak mı?	Evet ☒ Hayır ☐

Tablo katılımcıların anlayabileceği biçimde, akademik dil kullanılmadan yazılacaktır.

KATILIMCI BEYANI

Yukarıda amacı ve içeriği belirtilen bu araştırma ile ilgili bilgiler tarafıma aktarıldı. Bu bilgilerden sonra araştırmaya katılımcı olarak davet edildim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğim takdirde gerek araştırma yürütülürken gerekse yayımlandığında kimliğimin gizli tutulacağı konusunda güvence aldım. Bana ait verilerin kullanımına izin veriyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin dikkatle korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden çekilebilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana herhangi bir ödeme yapılamayacaktır. Araştırma ile ilgili bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu çalışmaya hiçbir baskı altında kalmadan kendi bireysel onayım ile katılıyorum. İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Araştırma yürütücüsü(Tez çalışmalarında Danışman tarafından imzalanacaktır.)

Adı ve Soyadı		Tarih ve İmza
Adres ve telefonu		

Katılımcı

Adı ve Soyadı		Tarih ve İmza

Velayet veya Vesayet Altındaki Katılımcılar için Veli/Vasi

Adı ve Soyadı		Tarih ve İmza

Çalışmanın niteliğine göre bu form metni ve içeriği uyarlanarak çalışmanızda kullanılacak son hali Etik Kurul başvurusunda sunulmalıdır.

ÖZGEÇMİŞ

Bestami Tunç, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programından 2001 yılında mezun oldu. 2001 Yılında MEB’de öğretmen olarak göreve başladı. Halen okul müdürlüğü yapmaktadır. Gaziantep Üniversitesi Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri programına 2021 yılında başlamış olup halen tezli yüksek lisans öğrencisi olarak devam etmektedir.

VITAE

Bestami Tunç graduated from Mustafa Kemal University Education Faculty Classroom Teaching Program in 2001. He started to work as a teacher in the Ministry of National Education in 2001. He is still the principal of Aslı Alevli Primary School. Gaziantep University started the Non-Government Organizations in Education and Social Life program in 2021 and still continues as a graduate student with thesis.